

บทคัดย่อ

การประชุมวิชาการทันตสาธารณสุขแห่งชาติ ครั้งที่ 9 พ.ศ. 2566

"บริบทใหม่กับ

การสร้างเสริมสุขภาพช่องปากคนไทย"

Oral Health in Upcoming Era

วันที่ 5-7 กรกฎาคม 2566

ณ โรงแรมมารวย การ์เด้น กรุงเทพมหานคร

สารบัญ

หน้า

กำหนดการประชุมวิชาการทันตสาธารณสุขแห่งชาติ ครั้งที่ 9 พ.ศ. 2566
บทคัดย่อ

05

การนำเสนอผลงานวิชาการรูปแบบวาจา
ประเภทวิจัย

1. ความชุกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับฟันแท้ในเด็กอายุ 6-8 ปี อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด
โดย นางสาวนฤพร ชูเสน กทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ 09
2. การศึกษาเปรียบเทียบสภาวะทันตสุขภาพก่อนและหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ในจังหวัดพะเยา
โดย นายประสิทธิ์ วงศ์สุภา กทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ 10
3. สถานการณ์การระบุนความเข้มข้นฟลูออไรด์บนฉลากยาสีฟันที่วางจำหน่ายในร้านสะดวกซื้อและห้างสรรพสินค้า ใน พ.ศ. 2565
โดย นางสาวปวิญญา มานูจำ กทันตแพทย์ชำนาญการ 11
4. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ พฤติกรรมสุขภาพช่องปาก และสภาวะฟันแท้ของนักเรียนชั้น ป.6 อ.พนมไพร จ.ร้อยเอ็ด
โดย นางสาวอัจฉรา เอกวงค์ษา นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ 12
5. การประเมินผลผลิตภัณฑ์ด้านทันตสุขภาพ กรมอนามัย พ.ศ.2565 : มุมมองของผู้ปฏิบัติงานด้านทันตสุขภาพ
โดย นางสาววิจิตรา กุคำจัด นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ 13

ประเภท R2R

6. สถานการณ์การเข้าถึงบริการทันตกรรม จังหวัดนครราชสีมา เพื่อคนโคราช ฟันดี สุขภาพดี ทุกช่วงวัย
โดย นายธนบดี เพ็ญประสาญญ กทันตแพทย์เชี่ยวชาญ 14
7. เปรียบเทียบผลิตภาพ (Productivity) ของทันตบุคลากรอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ก่อนและหลังดำเนินโครงการเพิ่มการเข้าถึงบริการทำฟันเทียมของประชาชนอำเภอกระสังและพัฒนาศักยภาพ ทันตกรรมปฐมภูมิอำเภอกระสัง
โดย นายภคิณีเดช ศิริเวชยันต์ กทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ 15
8. การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากในกลุ่มเด็ก 0-5 ปี ด้วยการใช้กล้องส่องฟัน(Intraoral Camera) โดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลสกลาด อำเภอปัว จังหวัดน่าน ปี 2563 – 2565
โดย นางสาวนภาพร สุมทุม อสม. ตำบลสกลาด 16
9. ลำปาง “ล้าอย่างเป็ง หวานน้อยเริ่มต้นด้วยไม่วาน”
โดย นางสาวสิริลักษณ์ สิทธิเครือ นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ 17

ประเภทการจัดการความรู้

10. สูงวัยยิ้มสวยด้วยแปรงเหง้า
โดย นางสาวนฤพร อรุณรุ่งรัมย์ กทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ 18
11. การเพิ่มทางเลือกและโอกาสในการเข้าถึงบริการใส่ฟันเทียมและรากฟันเทียม จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยรูปแบบลงทะเบียนจองคิวออนไลน์ (online)
โดย นางอัมพร เดชพิทักษ์ กทันตแพทย์เชี่ยวชาญ 19
12. Mobile Dental Chair 2023
โดย นายเอกชัย ชาญวรินทร์ เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขปฏิบัติงาน 20
13. Gamification : การพัฒนาระบบการเรียนรู้โดยใช้กลไกเกมเพื่อเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนจังหวัดแพร่
โดย นางขวัญกัญ มงคล กทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ 21
14. ระบบนัดหมายทันตกรรมออนไลน์ โรงพยาบาลบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
โดย นายอภิสิทธิ์ อารยะเจริญชัย กทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ 22
15. อ้าออนไลน์
โดย นายอนุรักษ์ อังษานาม กทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ 23
16. การตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปากผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดศรีสะเกษ ด้วยการใช้กล้องถ่ายภาพในช่องปากร่วมกับระบบทันตกรรมทางไกล
โดย นายชาญชัย ศานติพิพัฒน์ กทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ 24

การนำเสนอผลงานวิชาการรูปแบบวาจา (ต่อ) ประเภทการจัดการความรู้ (ต่อ)

17. กระบวนการโฟโตวอยซ์กับการสร้างความรอบรู้ด้านการดูแลสุขภาพช่องปาก
โดย นางสาวรัชชนก นุชพ่วง กทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	25
18. การพัฒนารูปแบบการจัดบริการทันตกรรมในเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา
ด้วยแนวคิดหลักระบบบริการปฐมภูมิ IA4C
โดย นางสาวกมลพร หวังเขื่อนกลาง กทันตแพทย์ชำนาญการ	26

การนำเสนอผลงานวิชาการรูปแบบโปสเตอร์ ประเภทวิจัย

1. การรับรู้และพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการทันตกรรมในโรงพยาบาล
เกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ
โดย นางอนงค์ เพชรล้ำ กทันตแพทย์เชี่ยวชาญ	28

ประเภท R2R

2. พัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพช่องปากผู้มีภาวะพึ่งพิง กลุ่มติดบ้าน ติดเตียง ในเขตโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
ตำบลโนนสว่าง อำเภอภูพาน จังหวัดอุบลราชธานี
โดย นางสาวลลิตา พรหมภักดิ์ หัวหน้างานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน	29
3. การประเมินโครงการอบรมระยะสั้น (4 เดือน) กทันตสาธารณสุข สำหรับทันตแพทย์ ปิงปองประมาณ 2560 – 2563
โดย นางสาวกสิวรรณ รัตนวล นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	30
4. ประสิทธิภาพของการให้ทันตศึกษาโดยการแปร่งฟันที่ถูกวิธีระหว่างวิธีการใช้โมเดลกับวิธีการผ่านสื่อวิดีโอ
ในหญิงตั้งครรภ์ครั้งแรก ที่คลินิกฝากครรภ์ โรงพยาบาลสุรินทร์
โดย นางสาวรชดา พานันท์ หัวหน้างานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน	31

ประเภทการจัดการความรู้

5. กฤษฎี 21 วัน กับการตั้งเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงตนเองในการดูแลสุขภาพช่องปากของแกนนำนักเรียน ชั้นประถม
ศึกษาตอนปลาย
โดย นางสาวจิรณิการ์ เนียมสุวรรณ นักวิชาการสาธารณสุข (ทันตสาธารณสุข)	32
6. การจัดการสุขภาพช่องปากด้วยต้นแบบภาคีทันตสูรครอบครัพลอดฟันผุ
โดย นางวิริยา มาลินี นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	33

ประเภทนวัตกรรม

7. แปรงฟองน้ำทำความสะอาดฟันเทียม
โดย นางสาวชิตชนก ไชยภักดิ์ หัวหน้างานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน	34
8. แปรงสีฟันอ่อนแรง แต่ไม่อ่อนใจ
โดย นางสาวราตรี พันที หัวหน้างานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน	35
9. เบาะห่อตัวเด็ก panda hug
โดย นายวิศิษฐ์ หล่อวงศ์ หัวหน้างานทันตสาธารณสุขปฏิบัติการ	36
10. ตู้ระบายอากาศเครื่องปั่นอะมัลกัม
โดย นางสาวอัจฉราวรรณ ชันแสง หัวหน้างานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน	37
11. กล่องทำความสะอาดฟันเทียม "Denture Cleaning Box"
โดย นางสาวเพ็ญพิศ พาเจริญ หัวหน้างานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน	38
12. เกมเสริมสร้างความรอบรู้การดูแลสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย Home Based Digital Learning Program:
FUN LAND
โดย นางสาวปาจริยาภัทร นาควารี นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	39
13. Mirror ฟ.ฟัน (กระจกตรวจฟัน)
โดย นางสาวกัลยรัตน์ พลเจริญสุข หัวหน้างานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน	40
14. บอมฟูทำความสะอาดฟันปลอม (Boonsiri Herb Bomp)
โดย นางสาวกนกรัตน์ ปานอุดม หัวหน้างานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน	41

การนำเสนอผลงานวิชาการรูปแบบโปสเตอร์ (ต่อ) ประเภทนวัตกรรม (ต่อ)

15. ยิ้มสวยด้วย fluoride varnish Pack Candy
โดย นางสาวจรรยา ศิรินาม เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขปฏิบัติงาน	42
16. ดอกรัศมีฟัน
โดย นายศิษฎ์ เกิดผลวัฒนา ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	43
17. นวัตกรรมให้ความรู้เรื่องการเลือกอาหารโดยใช้แบบจำลองไฟจราจร
โดย นางสาวฤดีพร ขวัญกระโทก นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	44
18. มหัศจรรย์ Six in One ติดตามฟันแท้
โดย นายสิทธิเดช เป้นทอง เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน	45

กำหนดการประชุมวิชาการทันตสาธารณสุขแห่งชาติ ครั้งที่ 9 พ.ศ. 2566
“บริบทใหม่กับการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากคนไทย” (Oral Health in Upcoming Era)
ระหว่างวันที่ 5 – 7 กรกฎาคม 2566

วันที่ 5 กรกฎาคม 2566

- 09.00 – 09.30 น. ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมประชุม
- 09.30 – 10.00 น. ชี้แจงการประชุมวิชาการทันตสาธารณสุขแห่งชาติ ครั้งที่ 9
- 10.00 – 12.00 น. อภิปรายเรื่อง “ความคาดหวังและโอกาสการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากคนไทย
ในยุคถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุข”
โดย 1. นายแพทย์โกเมนทร์ ทิวทอง รองผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนระบบสุขภาพปฐมภูมิ สป.
2. ดร.กฤษณ์ สลัดทุกข์ รักษาการเลขาธิการสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย
3. นางสมจิตร ทัพพะอาด นายกสมาคมทันตภิบาลแห่งประเทศไทย
ผู้ดำเนินการอภิปราย
ทันตแพทย์ณัฐพงศ์ กันทะวงศ์ ผู้อำนวยการสถาบันปณิธานทันตกรรมอนามัย
- 12.00 – 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 – 16.30 น. อภิปรายงานวิชาการ การส่งเสริมสุขภาพช่องปากตามประเด็น ดังนี้
- ห้องย่อยที่ 1
โดย 1. ทันตแพทย์หญิงเพ็ญแข ลาภยิ่ง
อดีตทันตแพทย์ทรงคุณวุฒิ (ด้านทันตสาธารณสุข) กรมอนามัย
2. ผศ.ดร.ทันตแพทย์หญิงจรัญญา หุ่นศรีสกุล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. ทันตแพทย์พิรพงศ์ จันทรพุ่ม โรงพยาบาลห้วยยอด จังหวัดตรัง
 - ห้องย่อยที่ 2
โดย 1. ทันตแพทย์หญิงสุปราณี ดาโลดม
อดีตทันตแพทย์ทรงคุณวุฒิ (ด้านทันตสาธารณสุข) กรมอนามัย
2. ผศ.ดร.ทันตแพทย์ณัฐรุจ แก้วสุทธา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ทันตแพทย์หญิงสุวรรณา สมถวิล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี
 - ห้องย่อยที่ 3
โดย 1. ทันตแพทย์หญิงปิยะดา ประเสริฐสม
อดีตทันตแพทย์ทรงคุณวุฒิ (ด้านทันตสาธารณสุข) กรมอนามัย
2. ทันตแพทย์ ดร.อิสระพงศ์ แก้วกำเนิดพงษ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ทันตแพทย์หญิงกรกมล นิยมศิลป์ สำนักทันตสาธารณสุข

09.00 – 9.30 น. พิธีเปิดการประชุมวิชาการทันตสาธารณสุขแห่งชาติ ครั้งที่ 9 พ.ศ. 2566

โดย นายแพทย์สุวรรณชัย วัฒนายิ่งเจริญชัย อธิบดีกรมอนามัย
กล่าวรายงานโดย นายแพทย์สรวิชัย บัญญา ร่องอธิบดีกรมอนามัย
บรรยายพิเศษเรื่อง “บริบทใหม่กับการสร้างเสริมสุขภาพคนไทย”

โดย นายแพทย์สุวรรณชัย วัฒนายิ่งเจริญชัย อธิบดีกรมอนามัย

09.30 – 10.45 น. อภิปรายเรื่อง “Global oral health strategy towards Thailand: ยุทธศาสตร์สุขภาพช่องปากระดับโลกสู่ประเทศไทย”

- โดย 1. ทันตแพทย์หญิงวรางคณา เวชวิธีย์ ผู้อำนวยการสำนักทันตสาธารณสุข
2. ทันตแพทย์หญิงวรมน อัครสุต หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบทันตสาธารณสุข
สำนักทันตสาธารณสุข
3. นางสาวสุชีรา บรรลือสินธุ์ National Professional Officer (NCD)
องค์การอนามัยโลกประจำประเทศไทย

ผู้ดำเนินการอภิปราย

ทันตแพทย์วรุฒ ชลธิติกุล สำนักทันตสาธารณสุข

10.45 – 12.00 น. อภิปรายเรื่อง “Digital Health: เครื่องมือดูแลสุขภาพช่องปากคนไทยในโลกยุคใหม่”

- Application และระบบ AI ในการประเมินปัจจัยเสี่ยงและคัดกรองรอยโรค
ก่อนมะเร็งและมะเร็งช่องปาก
โดย ทันตแพทย์ ดร.แมนสรวง วงศ์อภัย ผู้อำนวยการศูนย์ทันตสาธารณสุขระหว่างประเทศ
- ทันตกรรมทางไกล เพื่อคนบุรีรัมย์ทุกกลุ่มวัยเข้าถึงบริการ
โดย ทันตแพทย์กษิณีเดช ศิริเวชยันต์ โรงพยาบาลกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
- ทำฟันแปดงู้อะแป้นฟันดีเพื่อฟันดีดีของชาวสมุทรปราการ
โดย ทันตแพทย์กฤติณัฐ ตั้งจิตคงพิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ

ผู้ดำเนินการอภิปราย

ทันตแพทย์หญิงนันท์มนัส แยมบุตร สำนักทันตสาธารณสุข

12.00 – 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

13.00 – 16.30 น. อภิปรายงานวิชาการ การส่งเสริมสุขภาพช่องปากตามประเด็น ดังนี้

● Poster กลุ่มที่ 1

- โดย 1. อาจารย์ทันตแพทย์หญิง ดร.ปิ่นปิ่นท์ วนิชย์สายทอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ทันตแพทย์วีระ อิศระธำนันท์ โรงพยาบาลแม่จัน จังหวัดเชียงราย

● Poster กลุ่มที่ 2

- โดย 1. ทันตแพทย์หญิงสุรัตน์ มงคลชัยอรัญญา
รักษาการทันตแพทย์ทรงคุณวุฒิ (ด้านทันตสาธารณสุข) กรมอนามัย
2. อาจารย์ทันตแพทย์คมสัน ลาภาอุตย์ มหาวิทยาลัยมหิดล

วันที่ 6 กรกฎาคม 2566 (ต่อ)

13.00 – 16.30 น.

● Poster กลุ่มที่ 3

โดย 1. ทันตแพทย์หญิงจันทนา อึ้งชูศักดิ์

อดีตทันตแพทย์ทรงคุณวุฒิ (ด้านทันตสาธารณสุข) กรมอนามัย

2. ทันตแพทย์หญิงศิริรัตน์ รัศมีโสรัจ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา

17.00 – 18.00 น.

รับประทานอาหารเย็น

18.00 – 19.00 น.

อภิปราย “เรื่องเล่าชาวทันตสาธารณสุข สะท้อนบทเรียนอันทรงคุณค่าต่อการขับเคลื่อนงานที่ยั่งยืน”

วันที่ 7 กรกฎาคม 2566

09.00 – 10.00 น.

บรรยายเรื่อง “Nudge theory: ปรับนิด สะกิดหน่อย ให้การดูแลสุขภาพช่องปากดีขึ้น”

โดย อาจารย์ ดร.ลอยลม ประเสริฐศรี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

10.00 – 11.30 น.

บรรยายเรื่อง “Design thinking for idea ignition: จุดประกายความคิด ด้วยการคิดเชิงออกแบบ”

โดย อาจารย์ศิวดล มาตยากร บริษัท แครีวา (CARIVA) ประเทศไทย จำกัด

11.30 – 12.00 น.

พิธีมอบรางวัลการประกวดคลิปวิดีโอ “สู้ภัยฟันดี ... ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล”

พิธีมอบรางวัลผลงานวิชาการระดับดีเด่น

พิธีมอบเกียรติบัตรผู้นำเสนอผลงานวิชาการ

พิธีปิดการประชุม

โดย นายแพทย์สรายุทธ บุญสุข รองอธิบดีกรมอนามัย

กล่าวรายงาน โดย ทันตแพทย์หญิงวรจนา เวชวิธ ผู้อำนวยการสำนักทันตสาธารณสุข

12.00 – 13.00 น.

รับประทานอาหารกลางวัน

13.00 – 14.30 น.

สรุปการประชุมและ AAR การจัดประชุมวิชาการทันตสาธารณสุขแห่งชาติ ครั้งที่ 9 พ.ศ. 2566

โดย ทันตแพทย์หญิงวรจนา เวชวิธ ผู้อำนวยการสำนักทันตสาธารณสุข

หมายเหตุ : พักรับประทานอาหารว่าง เวลา 10.30-10.45 น. และเวลา 14.30-14.45 น.

กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

ORAL Presentation

การประชุมวิชาการทันตสาธารณสุขแห่งชาติครั้งที่ 9 พ.ศ. 2566
กรมอนามัย

ความชุกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับฟันแท้ในเด็กอายุ 6-8 ปี อ.พนมไพร จ.ร้อยเอ็ด

นฤพร ชูเสน
โรงพยาบาลพนมไพร

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาความชุกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับฟันแท้ในเด็กอายุ 6-8 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษา อ.พนมไพร จ.ร้อยเอ็ด เก็บข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม 2566 โดยทันตแพทย์เป็นผู้ตรวจฟัน และทันตภิบาลสัมภาษณ์ผู้ปกครองด้วยแบบสอบถาม มีกลุ่มตัวอย่าง 367 คน เป็นนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ป.1 และ ป.2 ครอบคลุมโรงเรียนจากทุกหน่วยบริการในพื้นที่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติถดถอยโลจิสติกแบบพหุปัจจัย ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 6-8 ปี และมีฟันแท้ขึ้นอย่างน้อย 1 ซี่ในช่องปาก มีจำนวน 377 คน คิดเป็นสัดส่วนกลุ่มอายุ 6 7 และ 8 ปี ร้อยละ 22.5 36.9 และ 40.6 ตามลำดับ พบประสบการณ์ฟันแท้ (DMFT) คิดเป็นร้อยละ 2.4 9.4 และ 15.0 พบประสบการณ์ฟันแท้แบบนับรวมรอยผุระยะเริ่มต้นที่ผิวเคลือบฟัน คิดเป็นร้อยละ 24.7 34.5 และ 53.6 ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับฟันแท้โดยใช้สถิติถดถอยโลจิสติกแบบพหุปัจจัย พบปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ฟันแท้ (DMFT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ได้แก่ การเคยมีปัญหาสุขภาพช่องปากที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันในภาคเรียนที่ผ่านมา และการมีระดับคราบจุลินทรีย์ในช่องปากมากกว่า 1 ใน 3 ของผิวฟัน ขณะที่เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับฟันแท้แบบนับรวมรอยผุระยะเริ่มต้นที่ผิวเคลือบฟัน พบปัจจัยที่สัมพันธ์กับฟันแท้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ได้แก่ การมีฟันน้ำนมผุ การไม่พบวัสดุเคลือบหลุมร่องฟันในฟันกรามแท้ซี่ที่หนึ่ง และการมีระดับคราบจุลินทรีย์ในช่องปากมากกว่า 1 ใน 3 ของผิวฟัน ข้อเสนอแนะ การส่งเสริมป้องกันด้านทันตสุขภาพ จึงควรเน้นการฝึกทักษะผู้ปกครองและเด็กในการแปรงฟันได้สะอาดเพื่อควบคุมระดับคราบจุลินทรีย์

คำสำคัญ: ความชุก ปัจจัย ฟันแท้ เด็ก 6-8 ปี

การศึกษาเปรียบเทียบสถานะทันตสุขภาพก่อนและหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ในจังหวัดพะเยา

ประสิทธิ์ วงศ์สุภา
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบสถานะทันตสุขภาพของแต่ละกลุ่มวัย ก่อนและหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ของจังหวัดพะเยา การวิจัยเป็นเชิงพรรณนา (descriptive study) ใช้ข้อมูลการสำรวจสถานะทันตสุขภาพจังหวัดพะเยา ในกลุ่ม 3 6 12 และ 60 ปี ขึ้นไป ของปี 2562 เทียบกับปี 2565 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาด้วย ความถี่ และร้อยละ ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ใช้ค่าสถิติ Chi-square test และ Independent t-test เพื่อเปรียบเทียบตัวแปรค่าเฉลี่ยจำนวนซี่ฟันผุ

ผลการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม จำนวน 3,794 คน แบ่งเป็นปี 2562 และ 2565 จำนวน 1,937 และ 1,857 คน เป็นชาย 1,881 คน หญิง 1,913 คน ตามลำดับ ค่าปราศจากฟันผุในกลุ่มเด็กอายุ 3 6 12 ปี ในปี 2565 มีค่าร้อยละ 49.8 90.3 และ 51.6 ซึ่งน้อยกว่า ปี 2562 ร้อยละ 66.0 94.5 และ 72.4 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) สอดคล้องกับค่าเฉลี่ยฟัน ผุ ถอน อุด ที่มีค่ามากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) สำหรับในกลุ่มเด็ก 6 ปี ค่าปราศจากฟันผุ ในปี 2565 และ ปี 2562 ไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามเด็กกลุ่มนี้มีค่าเหงือกอักเสบในปี 2565 มากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) กลุ่มผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุ มีฟันแท้ 20 ซี่ ใช้งาน และมีฟันคู่สบแท้ 4 คู่ขึ้นไป ไม่แตกต่างกัน แต่การได้รับการทันตกรรม ในปี 2565 มากกว่าปี 2562 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

สรุปผลค่าปราศจากฟันผุในกลุ่มเด็กก่อนวัยเรียน และวัยเรียนลดลง และค่าฟันผุ ค่าเหงือกอักเสบเพิ่มขึ้น เนื่องจากการดำเนินงานด้านทันตสุขภาพมีข้อจำกัด ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาด อย่างไรก็ตามมีแนวทางเพื่อถ่วงดุลทันตสุขภาพ เช่น การให้บริการทันตกรรมวิธีใหม่ การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการวางแผนในกรณีมีการระบาดซ้ำ หรือโรคอุบัติใหม่ที่มีผลต่อทันตสุขภาพต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: สถานะทันตสุขภาพ โควิด 19 การสำรวจ

สถานการณ์การระบุน้ำความเข้มข้นฟลูออไรด์บนฉลากยาสีฟันที่วางจำหน่ายในร้านสะดวกซื้อ และห้างสรรพสินค้าใน พ.ศ. 2565

ปวิญญา มานุจำ
ภวิศ ลุยะพันธุ์
สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการระบุน้ำความเข้มข้นของฟลูออไรด์บนฉลากยาสีฟัน เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าที่วางจำหน่ายในท้องตลาด และเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณานำเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยากำหนดให้มีการระบุน้ำความเข้มข้นของฟลูออไรด์ที่ฉลากยาสีฟัน โดยทำการเก็บข้อมูลจากฉลากผลิตภัณฑ์ยาสีฟันทุกยี่ห้อที่จำหน่ายในห้างสรรพสินค้า และร้านสะดวกซื้อ ที่วางจำหน่ายในปี พ.ศ. 2565 โดยใช้สถิติพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสำรวจฉลากยาสีฟันที่วางขายในร้านสะดวกซื้อและห้างสรรพสินค้าใน พ.ศ. 2565 จำนวน 224 รุ่น พบว่า ยาสีฟันสำหรับเด็กมีการระบุน้ำความเข้มข้นของฟลูออไรด์ 1,000–1,500 ppm จำนวน 13 รุ่น คิดเป็นร้อยละ 50 ของยาสีฟันสำหรับเด็กที่ระบุว่ามีส่วนผสมของฟลูออไรด์บนฉลากผลิตภัณฑ์ ยาสีฟันสำหรับผู้ใหญ่มีการระบุน้ำความเข้มข้นของฟลูออไรด์ 1,000–1,500 ppm จำนวน 48 รุ่น คิดเป็นร้อยละ 38.4

นอกจากนี้ยังพบว่าในยาสีฟันสำหรับผู้ใหญ่ ส่วนใหญ่ยังไม่มีมีการระบุน้ำความเข้มข้นของฟลูออไรด์ เนื่องจากยังไม่มีข้อบังคับในระบุน้ำความเข้มข้นของฟลูออไรด์ลงบนฉลาก มีเพียงแค่ให้มีการระบุชนิดของฟลูออไรด์ที่นำมาใช้ และเรียงลำดับสารที่เป็นส่วนประกอบตามปริมาณจากมากไปน้อยเท่านั้น ซึ่งอาจจะไม่เอื้ออำนวยต่อการเลือกใช้ของผู้บริโภค จึงมีความจำเป็นในการผลักดันให้เกิดการระบุน้ำความเข้มข้นของฟลูออไรด์บนฉลากผลิตภัณฑ์ยาสีฟันที่วางจำหน่ายในท้องตลาด เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคทางหนึ่ง

คำสำคัญ: ยาสีฟัน ฟลูออไรด์ การระบุน้ำความเข้มข้นของฟลูออไรด์บนฉลากยาสีฟัน

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ พฤติกรรมสุขภาพช่องปาก
และสถานะฟันแท้ของผู้เรียนชั้น ป.6
อ.พนมไพร จ.ร้อยเอ็ด

อัจฉรา เอกวงค์ษา
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านโพธิ์ชัย
นฤพร ชูเสน
โรงพยาบาลพนมไพร

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบตัดขวาง (cross-sectional analytic study) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ พฤติกรรมสุขภาพช่องปาก และสถานะฟันแท้ของผู้เรียน ป.6 อ.พนมไพร จ.ร้อยเอ็ด โดยสุ่มเลือกโรงเรียนจากทุกหน่วยบริการสุขภาพในพื้นที่ อ.พนมไพร เก็บข้อมูลในเดือนกุมภาพันธ์ 2566 กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามวัดความรู้ และพฤติกรรมสุขภาพช่องปากก่อนรับการตรวจฟัน โดยทันตภิบาล 2 คน ผ่านการปรับมาตรฐานการตรวจฟันเปรียบเทียบกับ gold standard การตรวจฟันใช้เก้าอี้สนาม ชุดตรวจฟัน ไฟฉาย และ WHO probe วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษา เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้ 181 คน พบว่า เป็นเพศชายร้อยละ 54.1 เพศหญิงร้อยละ 45.9 กลุ่มตัวอย่างมีฟันแท้ผุถลอก (DMFT>0) ร้อยละ 49.7 ค่าเฉลี่ยฟันผุถลอก (DMFT) 1.0 ± 1.5 ซึ่งต่อคน ฟันดีไม่มีผุ (cavity free) ร้อยละ 55.8 มีความรู้ด้านสุขภาพช่องปากระดับเพียงพอต่อการส่งผลให้เกิดสุขภาพช่องปากดีร้อยละ 54.7 มีพฤติกรรมสุขภาพช่องปากอยู่ในระดับดีร้อยละ 81.2 และระดับดีมากร้อยละ 9.9 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างจำนวนฟันผุถลอก (DMFT) กับคะแนนพฤติกรรม ($p=0.022$, $r=-0.170$) และพบความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างคะแนนความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก กับคะแนนพฤติกรรม ($p<0.001$, $r=0.279$) เมื่อแยกวิเคราะห์รายด้านความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก พบว่า ความรู้ด้านอวัยวะในช่องปาก ระบบบดเคี้ยวและทางเดินอาหาร ด้านการดูแลช่องปาก และด้านอาหารที่เสี่ยงต่อฟันผุ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคะแนนพฤติกรรมสุขภาพช่องปาก

คำสำคัญ: ความรู้ พฤติกรรมสุขภาพช่องปาก ฟันแท้ ผู้เรียน ป.6

การประเมินผลผลิตภัณ์ด้านทันตสุขภาพ กรมอนามัย พ.ศ. 2565

: มุมมองของผู้ปฏิบัติงานด้านทันตสุขภาพ

วิจิตร กุคำจัด

บังอร สุภาเกตุ

สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยประเมินผล (evaluation research) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความพึงพอใจ ความผูกพัน ความคาดหวังต่อผลิตภัณฑ์ด้านทันตสุขภาพ และประเมินคุณค่าผลิตภัณฑ์ด้านทันตสุขภาพ กรมอนามัย กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านทันตสุขภาพในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศูนย์อนามัย โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจำนวน 264 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ และใช้สถิติเชิงอนุมาน

ผลการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์ที่ผู้ปฏิบัติงานด้านทันตสุขภาพมีความพึงพอใจ ความผูกพัน ความคาดหวัง และเห็นคุณค่าสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ 1) ภาพพลิกสื่อส่งเสริมทันตสุขภาพความรู้พื้นฐานสำหรับการดูแลสุขภาพช่องปาก (ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ($\bar{X}$) = 3.52 ค่าเฉลี่ยความผูกพัน ความคาดหวัง และคุณค่า ($\bar{X}$) = 3.59) 2) คู่มือแนวทางการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากภายใต้วิถีชีวิตใหม่ (ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ($\bar{X}$) = 3.44 ค่าเฉลี่ยความผูกพัน ความคาดหวัง และคุณค่า ($\bar{X}$) = 3.53) และ 3) กิจกรรมการประกวดแต่งเพลงแปรงฟัน (ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ($\bar{X}$) = 3.40 ค่าเฉลี่ยความผูกพัน ความคาดหวัง และคุณค่า ($\bar{X}$) = 3.57) นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ที่มีอายุและประสบการณ์แตกต่างกันจะมีความพึงพอใจ ความผูกพัน ความคาดหวัง และคุณค่าต่อกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากในชมรมผู้สูงอายุแตกต่างกัน และผู้ที่มีประสบการณ์แตกต่างกันจะมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดีแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย ควรพัฒนาช่องทางการสื่อสารเพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานแก่ผู้ปฏิบัติในทุกระดับให้รู้และเข้าใจอย่างชัดเจนและสื่อสารประชาสัมพันธ์ ให้หลากหลายช่องทางเพื่อเพิ่มเข้าถึงผลิตภัณฑ์ด้านทันตสุขภาพ พัฒนาช่องทางการขอรับสนับสนุนสื่อจากพื้นที่ โดยเฉพาะในระดับรพ.สต. รวมทั้งพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้นโดยคำนึงถึงการนำไปใช้งานได้ง่าย น่าสนใจ เหมาะสมกับพื้นที่และประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่อไป

คำสำคัญ: การประเมินผล ผลิตภัณฑ์ด้านทันตสุขภาพ

สถานการณ์การเข้าถึงบริการทันตกรรมจังหวัดนครราชสีมา ระหว่างปี พ.ศ 2560-2566 เพื่อคนโคราช ฟันดี สุขภาพดี ทุกช่วงวัย

ธนบดี เพ็ญปราชญ์
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive analysis) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการทำงานส่งเสริมทันตสุขภาพทุกกลุ่มวัยในจังหวัดนครราชสีมาช่วงปีงบประมาณ 2560-2566 และวิเคราะห์ข้อมูลการเข้าถึงบริการทันตกรรมของประชาชนทุกกลุ่มวัยช่วงสถานการณ์ก่อน ระหว่าง และหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยนำข้อมูลจากคลังข้อมูลสุขภาพกระทรวงสาธารณสุข ข้อมูลกลุ่มรายงานมาตรฐาน ข้อมูลตอบสนอง service plan สาขาสุขภาพช่องปาก และการเข้าถึงบริการ แยกตามกลุ่มวัย หญิงตั้งครรภ์ เด็ก 0-2 ปี 3-5 ปี 6-12 ปี 15-59 ปี และกลุ่มผู้สูงอายุ แยกตาม ปีงบประมาณ 2560-2566 ตามเขตพื้นที่ service plan ทุกระดับ วิเคราะห์แนวโน้มผลงานจากปีงบประมาณ 2560-2566

ผลการศึกษาพบว่า เด็ก 0-2 ปี ได้รับการตรวจฟัน ผู้ปกครองได้ฝึกทักษะการแปรงฟัน และได้รับการทาหรือเคลือบฟลูออไรด์มีแนวโน้มลดลง เด็ก 3-5 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากและได้รับการทาหรือเคลือบฟลูออไรด์ มากกว่าเป้าหมายร้อยละ 50 ผลลัพธ์ค่าปราศจากฟันผุในเด็ก 3 ปี มีค่าอยู่ระหว่างร้อยละ 50-60 เด็ก 6-12 ปี ได้รับการเคลือบหลุมร่องฟันกรมแพตต่ำกว่าค่าเป้าหมายร้อยละ 30 ค่าปราศจากฟันผุในเด็ก 12 ปี อยู่ระหว่าง ร้อยละ 42-59 ปี (เป้าหมายร้อยละ 72) เช่นเดียวกับค่าฟันดีไม่มีผุในเด็ก 12 ปี อยู่ระหว่างร้อยละ 53-67 วัยทำงาน 15-59 ปี เข้าถึงบริการทันตกรรมอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก เพียงร้อยละ 1-5 กลุ่มสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากและรับบริการทันตกรรมเพิ่มมากขึ้น ผู้สูงอายุที่มีฟันดีใช้งานอย่างน้อย 20 ซี่ 4 คู่สบ ยังมีค่าต่ำกว่าร้อยละ 20-30 ซึ่งห่างจากเป้าหมายร้อยละ 63 อัตราการเข้าถึงบริการทันตกรรมและงานหัตถการฟุ้งกระจายอุดฟัน ขูดหินปูน มีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปี 2563 เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 จากการข้อมูลดังกล่าว ทันตบุคลากรจึงควร ลงข้อมูลอย่างถูกต้อง ครบถ้วนและเน้นปริมาณการตรวจสุขภาพช่องปากให้มากกว่าร้อยละ 50 เพื่อความน่าเชื่อถือของข้อมูล

คำสำคัญ: การเข้าถึงบริการทันตกรรม ฟันดี สุขภาพดี ทุกช่วงวัย

เปรียบเทียบผลผลิตภาพ (productivity) ของทันตบุคลากรอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ก่อนและหลังดำเนินโครงการเพิ่มการเข้าถึงบริการทำฟันเทียมของประชาชนอำเภอกระสังและพัฒนาศักยภาพทันตกรรมปฐมภูมิอำเภอกระสัง

กษิด์เดช ศิริเวชยันต์
โรงพยาบาลกระสัง

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลผลิตภาพ (productivity) ของทันตบุคลากรอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ก่อนและหลังการดำเนินโครงการ ทำการศึกษา รพ.สต. พื้นที่นำร่องที่มีความพร้อมทางด้านยุทโธปกรณ์และผู้ช่วยช่างแก้ไข 8 แห่งจากทั้งหมด 17 แห่งในอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยการหมุนเวียนทันตแพทย์ 3 ท่าน ออกให้บริการที่ รพ.สต. อย่างต่อเนื่อง สัปดาห์ละ 1 วัน (4 แห่ง) และสัปดาห์ละ 2 วัน (4 แห่ง) ระยะเวลาตั้งแต่กันยายน พ.ศ. 2565 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 (ระยะเวลา 6 เดือน) เปรียบเทียบข้อมูลจำนวนผลงานบริการฟันเทียมจากคลังข้อมูลสุขภาพ HDC

จากคลังข้อมูลสุขภาพ HDC พบว่า โครงการสามารถเพิ่มผลผลิตภาพคือจำนวนฟันเทียม (เฉลี่ยต่อทันตแพทย์ 1 คน) จาก 31.0 เป็น 31.8 เมื่อเปรียบเทียบผลงานบริการเดือนกันยายน พ.ศ. 2562 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 กับเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 ผลงานบริการอื่นๆ (อุด ขูด ถอน ศัลยกรรม รักษาโรค) ซึ่งเป็นผลงานภาพรวมของ CUP เพิ่มขึ้น (41% 33% 7.5% 7.2% 33% ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบผลงานเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2565 ถึง สิงหาคม พ.ศ. 2565 กับเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 ถึง พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 และเพิ่มขึ้น (3%-0.4% 2% 130% 9.2% ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบเดือนกันยายน พ.ศ. 2562 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 กับเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 ผลงานบริการที่ รพ.สต. (อุด ขูด ถอน) เพิ่มขึ้น (166% 178% 33.3% ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2565 ถึง สิงหาคม พ.ศ. 2565 กับเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 ถึง พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 และเพิ่มขึ้น (37.9% 0.4% 46.9% ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบเดือนกันยายน พ.ศ. 2562 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 กับเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566

ผลการดำเนินโครงการพบว่าสามารถเพิ่มการเข้าถึงบริการทำฟันเทียมของประชาชนในพื้นที่อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ และสามารถเพิ่มผลผลิตภาพการให้บริการทันตกรรมของทันตบุคลากรอำเภอกระสังได้

คำสำคัญ: ผลผลิตภาพ การเข้าถึงบริการทำฟันเทียม ทันตกรรมปฐมภูมิ

การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากในกลุ่มเด็ก 0-5 ปี
ด้วยการใช้กล้องส่องฟัน (intraoral camera) โดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
ตำบลสกลาด อำเภอบัว จังหวัดน่าน ปี 2563-2565

นภาพร สุ่มทุม

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสกลาด

บทคัดย่อ

การดำเนินงานการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากในกลุ่มเด็ก 0-5 ปี ด้วยการใช้กล้องส่องฟัน (intraoral camera) นี้ เกิดจากการทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสกลาด เข้าชุมชนเพื่อให้บริการด้านสุขภาพต่าง ๆ รวมถึงการให้บริการด้านทันตสุขภาพ จากการทำงานดังกล่าวทำให้กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้ทราบถึงสถานการณ์ปัญหาสุขภาพรวมถึงปัญหาสุขภาพช่องปาก

ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เลือกแก้ปัญหาในกลุ่มเด็ก 0-2 ปี เนื่องจากต้องการให้ความรู้และกระตุ้นผู้ปกครองให้ตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพช่องปากเด็ก เกิดเป็นโครงการฟันสวยยิ้มใส ใส่ใจสุขภาพช่องปากเด็ก 0-2 ปีขึ้น ใช้งบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลสกลาด ในการดำเนินกิจกรรม หลังจากดำเนินกิจกรรมผ่านมา ปัจจุบันชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขตำบลสกลาด ออกให้บริการตรวจสุขภาพช่องปากเด็ก 0-5 ปี ในชุมชนทุก ๆ 3 เดือน ให้ความรู้ผู้ปกครองเรื่องการดูแลสุขภาพช่องปากของบุตรหลาน และยังมีการติดตามเยี่ยมบ้านเด็กเพื่อติดตามการดูแลสุขภาพช่องปากเด็ก

ในปี 2565 ได้รับการสนับสนุนกล้องส่องฟัน (intraoral camera) จากคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งจากการใช้กล้องส่องฟันในการตรวจสุขภาพช่องปากเด็กนั้นทำให้ผู้ปกครองได้เห็นสุขภาพช่องปากบุตรหลานตนเองว่าเป็นอย่างไร ทำให้ผู้ปกครองตระหนักถึงปัญหาและรับฟังคำแนะนำจากอาสาสมัครสาธารณสุข พร้อมทั้งนำไปปฏิบัติและปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น

คำสำคัญ: อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กล้องส่องฟัน

ลำปาง “ลำอย่างเปิง หวานน้อยเริ่มต้นด้วยไม่หวาน”

สิริลักษณ์ สิทธิเครือ และคณะ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง

บทคัดย่อ

จากการดำเนินงานลดหวานในจังหวัดลำปาง โดยส่งเสริมให้ผู้บริโภคสั่งเครื่องดื่มหวานน้อย และไม่หวานปีที่ผ่านมา โดยใช้สื่อตุ๊กตาเซรามิกน้อยหน้อย และสติ๊กเกอร์สั่งหวานน้อยที่ร้านนี้..ดีต่อใจ ในอำเภอเมืองลำปาง พบว่า ร้านเครื่องดื่มไม่สามารถวางสื่อไว้ ณ จุดที่ผู้บริโภคสั่งเครื่องดื่ม ทำให้ไม่มีผลต่อการสั่งเครื่องดื่มหวานน้อยและไม่หวาน จึงนำมาสู่การศึกษาในครั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการสั่งเครื่องดื่มเมนูอเมริกาโน่เย็นไม่หวาน โดยใช้ป้ายเมนูแนะนำ และการกำหนดค่าเริ่มต้น (default option) เป็นเมนูอเมริกาโน่เย็นไม่หวาน ดำเนินการโดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (design thinking) รวมกับแนวคิดทฤษฎีสะกด (Nudge theory) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้ประกอบการร้านเครื่องดื่ม และผู้บริโภคในร้านเครื่องดื่มอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง จำนวน 6 ร้าน ประเมินผลโดยใช้แบบสอบถามในการสัมภาษณ์ทัศนคติต่อการสั่งเครื่องดื่มเมนูอเมริกาโน่เย็นเสิร์ฟแบบไม่หวานของผู้ประกอบการร้านเครื่องดื่มและผู้บริโภค วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการร้านเครื่องดื่มจำนวนร้อยละ 58.30 ให้ความเห็นว่าป้ายเมนูแนะนำไม่ได้ช่วยให้เมนูยอดขายเพิ่มขึ้น ผู้บริโภคจำนวนร้อยละ 21.05 ให้ความคิดเห็นว่าป้ายเมนูแนะนำไม่มีผลต่อการตัดสินใจในการสั่งเครื่องดื่ม การกำหนดค่าเริ่มต้นในเมนูอเมริกาโน่เย็นเสิร์ฟแบบไม่หวาน พบว่า ยอดขายก่อนและหลังการดำเนินงาน ไม่ได้มีความแตกต่างกัน ก่อนดำเนินการ ยอดขายอยู่ที่ จำนวน 267 แก้ว หลังดำเนินการ 268 แก้ว อีกทั้งการเสิร์ฟอเมริกาโน่เย็นแบบไม่หวานมีผลต่อการลดปริมาณน้ำเชื่อมหรือน้ำตาลที่ใช้ในร้าน และช่วยลดต้นทุนของร้านได้

จากการศึกษาในครั้งนี้ สรุปได้ว่าการใช้ทฤษฎีสะกดในการกำหนดค่าเริ่มต้นโดยเสิร์ฟอเมริกาโน่เย็นแบบไม่หวาน ทำให้ลูกค้าลดการบริโภคน้ำตาลนั้นให้ผลดีกว่าการทำป้ายเมนูแนะนำ อีกทั้งสามารถผลักดันพัฒนาการดำเนินงานดังกล่าว ต่อไป

คำสำคัญ: ทฤษฎีสะกด ร้านกาแฟอ่อนหวาน

สูงวัยยิ้มสวยด้วยแปรงเหง้า

นฤกร อรุณรุ่งศรี
โรงพยาบาลหลวงพ่เป็น

บทคัดย่อ

ประชากรผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง พื้นที่ในความดูแลของโรงพยาบาลมีประชากรสูงอายุร้อยละ 25.9 ความเสื่อมถอยของร่างกายส่งผลให้ผู้สูงอายุดูแลสุขภาพได้อย่างยากลำบาก ทันตบุคลากรควรให้ความช่วยเหลือเนื่องจากการมีสุขภาพช่องปากที่ดีเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

จากการสำรวจสุขภาพช่องปากของกลุ่มผู้สูงอายุ แสดงให้เห็นถึงปัญหาในการดูแลสุขภาพช่องปาก จึงได้จัดทำโครงการสูงวัยยิ้มสวยด้วยแปรงเหง้าขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพช่องปาก สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพช่องปาก เป้าหมาย คือ ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพช่องปากดีขึ้น และสามารถนำความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพช่องปากไปใช้ในการดูแลตนเอง บุคคลในครอบครัวและชุมชนสืบต่อไป กระบวนการจัดการความรู้จัดอบรมให้ความรู้เรื่องโภชนาการกับการดูแลสุขภาพร่างกายและสุขภาพช่องปากโดยใช้ทฤษฎี Common risk factors และหลักการแปรงเหง้า 222 รวมทั้งฝึกทักษะการแปรงเหง้า

พบว่า มีประชากรร้อยละ 56.10 สามารถระบุวิธีการแปรงเหง้าได้และร้อยละ 92.68 สามารถระบุวิธีการเลือกยาสีฟันที่มีฟลูออไรด์ ผลการประเมินทักษะการแปรงเหง้า พบว่าประชากรใช้ระยะเวลาในการแปรงฟันนานกว่า 2 นาที ร้อยละ 82.93 มีประชากรที่ไม่นำแปรงสีฟันไปผ่านน้ำก่อนแปรงฟันร้อยละ 48.78 และประชากรที่ไม่บ้วนน้ำหรือบ้วนน้ำ 1 อังมือหลังแปรงฟันร้อยละ 65.85

คำสำคัญ: แปรงเหง้า

การเพิ่มทางเลือกและโอกาสในการเข้าถึงบริการใส่ฟันเทียมและรากฟันเทียม จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยรูปแบบลงทะเบียนจองคิวออนไลน์ (online)

อัมพร เดชพิทักษ์

ณัฐกานต์ เย็นสม

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่

บทคัดย่อ

จังหวัดเชียงใหม่พัฒนารูปแบบการลงทะเบียนจองคิวออนไลน์ (online) เพื่อรับบริการใส่ฟันเทียมและรากฟันเทียมผ่าน QR-Code และจัดทำอินโฟกราฟฟิคความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการใส่ฟันเทียมของแต่ละกองทุนสุขภาพ เพื่อเพิ่มทางเลือกและโอกาสการเข้าถึงบริการใส่ฟันเทียมและรากฟันเทียมให้สะดวกมากขึ้น โดยลงทะเบียนจองคิวออนไลน์ (online) ได้ทุกที่ทุกเวลา เพื่อลดปัญหาการเดินทางมาโรงพยาบาลในการรับบริการใส่ฟันเทียม “คิวยาว รอนาน มาหลายครั้ง ไม่มีคนมาส่ง ไม่รู้สิทธิ” โดยจัดลำดับความสำคัญให้คิวนัดกับผู้ป่วยอายุที่สูญเสียฟันทั้งปากให้ได้รับบริการก่อน

จากการเปิดรับลงทะเบียนระหว่างวันที่ 1-15 ตุลาคม 2565 พบว่า มีผู้สนใจลงทะเบียนจองคิวออนไลน์ (online) เพื่อรับบริการใส่ฟันเทียมและรากฟันเทียมจำนวน 252 คน จาก 18 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ เป็นกลุ่มผู้สูงอายุร้อยละ 58.1 มีสิทธิบัตรประกันสุขภาพแห่งชาติร้อยละ 54.2 ประสงค์ใส่ฟันเทียมทั้งปากร้อยละ 17.5 ฟันเทียมบางส่วนถอดได้ร้อยละ 68.7 และรากฟันเทียมร้อยละ 13.8 โดยร้อยละ 95.0 ของผู้สูงอายุมีลูกหลานเป็นผู้ลงทะเบียนให้ จากการติดตามผลหลังลงทะเบียนจองคิวออนไลน์ (online) มีผู้ได้รับคิวเข้ารับบริการในการใส่ฟันเทียมทั้งปาก ฟันเทียมบางส่วนถอดได้ และรากฟันเทียม คิดเป็นร้อยละ 89.6 95.2 และ 18.4 ตามลำดับ

จังหวัดเชียงใหม่จะขยายผลโครงการโดยเปิดรับลงทะเบียนจองคิวฟันเทียมออนไลน์ทุก 3 เดือน เพิ่มทางเลือกและโอกาสในการจองคิวรูปแบบลงทะเบียนจองคิวออนไลน์ (online) ผ่านทางเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุ หน่วยงานท้องถิ่น และสื่อออนไลน์อื่น ๆ และมีการติดตามการได้คิวเข้ารับบริการในการใส่ฟันเทียมจากโรงพยาบาลและเพิ่มช่องทางการจัดบริการใส่ฟันเทียมเชิงรุกที่รพ.สต. เพื่อลดความแออัดและรอนานของผู้มารับบริการที่โรงพยาบาล

คำสำคัญ: จองคิวออนไลน์ ใส่ฟันเทียม รากฟันเทียม

Mobile Dental Chair 2023

เอกชัย ชาญวารินทร์

เจษฎา กันภัย

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางรี

บทคัดย่อ

เก้าอี้ทันตกรรมสนามไฟฟ้ากึ่งอัตโนมัตินี้สร้างขึ้นเพื่อทดแทนเก้าอี้แบบเดิมที่ใช้ในปัจจุบัน (เก้าอี้พับ) เป้าหมายเพื่อสะดวกต่อการใช้งานทำหัตถการ สามารถปรับองศาตามผู้ให้บริการต้องการ เพื่อให้เข้ากับสรีระผู้ให้บริการและเพื่อรองรับสรีระผู้รับบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุที่ลุก นั่ง นอนลำบาก เนื่องจากความชรา ผู้สร้างจึงเห็นความสำคัญต่อผู้เข้ารับบริการและผู้ให้บริการ จึงสร้างและพัฒนาเก้าอี้ทันตกรรมสนามไฟฟ้ากึ่งอัตโนมัติ โดยมีต้นแบบคล้ายคลึงกับเก้าอี้ทันตกรรมในคลินิก เพื่อรองรับการให้บริการในการออกหน่วยทันตกรรม

เก้าอี้ทันตกรรมสนามไฟฟ้ากึ่งอัตโนมัติใช้งานได้จริง ใช้งานง่ายไม่ซับซ้อน สามารถรองรับสรีระผู้ป่วยได้ สามารถปรับองศาทำทางได้ ผู้ให้บริการไม่บาดเจ็บจากการทำงานเนื่องจากท่าทางการเข้าทำหัตถการที่ไม่ถูกต้อง (เนื่องจากเก้าอี้แบบเดิมไม่สามารถปรับองศาได้พอดี) ลดความเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุของผู้สูงอายุเนื่องจากเก้าอี้ทันตกรรมสนามไฟฟ้ากึ่งอัตโนมัติสามารถปรับรองรับสรีระผู้ป่วยได้ตั้งแต่ขั้นตอนแรก เช่นเดียวกันกับเก้าอี้ทันตกรรมในคลินิก และสามารถต่อไฟแบตเตอรี่ 12V ได้ ในพื้นที่ที่ไม่มีไฟฟ้า

ปัจจุบันผู้สร้างและผู้พัฒนาดำเนินการใช้ภายในอำเภอที่ปฏิบัติงานและมีแนวทางต่อยอดที่จะให้ทันตบุคลากรใช้ภายในจังหวัดระนอง จากนั้นจะขยายเครือข่ายการใช้ไปที่จังหวัดต่าง ๆ และจะรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาต่อไป โดยมีเป้าหมายการอัปเดตระบบปฏิบัติการและโครงสร้างในทุก ๆ ปี เพื่อให้ทันสมัยและใช้งานง่ายที่สุด

คำสำคัญ: เก้าอี้ทันตกรรมเคลื่อนที่ระบบไฟฟ้า เก้าอี้ทันตกรรมสนามใช้ต่อไฟแบตเตอรี่ 12V

Gamification: การพัฒนาระบบการเรียนรู้โดยใช้กลไกเกม เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน จังหวัดแพร่

ขวัญหทัย มงคล

สุขจิตตรา วนาภิรักษ์

ณัฐญา อยู่สมบูรณ์

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่

บทคัดย่อ

การเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากในเด็กวัยเรียนโดยบูรณาการในหลักสูตรการเรียนการสอนปกติและการให้ทันตสุขศึกษารูปแบบเดิม ทันตบุคลากรพบว่า เนื้อหาที่สอนเยอะ เวลามีน้อย เข้าใจยาก เด็กไม่สนใจ เบื่อ และจำไม่ได้ จากการทดสอบความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากของเด็กพบว่า ค่าเฉลี่ยความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากด้านอาหารเสี่ยงต่อฟันผุต่ำกว่าด้านอื่น ปัจจุบันมีการนำเกมมิฟิเคชันมาใช้ในการศึกษาเพิ่มขึ้นเพื่อทำให้การเรียนการสอนสนุกสนานขึ้นส่งผลให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดี จึงนำแนวคิดนี้มาพัฒนาระบบการเรียนรู้โดยนำเนื้อหาเรื่องอาหารเสี่ยงต่อฟันผุที่ยากและซับซ้อนมาออกแบบกระบวนการให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านเกม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนกลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนต้นแบบเด็กแพร่ไร้ฟันผุ สูงดีสมส่วน ปลอดภัย 20 แห่ง จำนวน 180 คน โดยมีกระบวนการพัฒนาดังนี้ 1) วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย 2) ระบุผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดจากข้อมูลการประเมินความรอบรู้ก่อนดำเนินการ 3) จัดเตรียมเนื้อหา องค์ความรู้ 4) นำเนื้อหาที่ต้องการจะสื่อสารมาออกแบบสื่อและกระบวนการเรียนรู้ 5) นำไปทดลองเล่นจริงและปรับปรุงเกมให้ตรงกับความต้องการของผู้เล่น 6) นำไปใช้จริง ผลการใช้วัตรกรรมพบว่าเด็กนักเรียนมีค่าเฉลี่ยความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะด้านอาหารที่เสี่ยงต่อฟันผุ

จังหวัดแพร่ขยายแนวคิดการพัฒนาระบบการเรียนรู้โดยใช้กลไกเกมในทันตบุคลากรและครู ส่งเสริมให้ทันตบุคลากรนำกลไกเกมไปใช้ในกลุ่มเป้าหมายอื่น ร่วมกับการให้ทันตสุขศึกษาแบบปกติ ดำเนินการควบคู่ไปกับการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากอื่น และนำกลไกเกมรูปแบบอื่นๆ มาเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง เช่น การสร้างแรงจูงใจ การให้รางวัล

คำสำคัญ: ความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก เด็กวัยเรียน กระบวนการเรียนรู้ กลไกเกม เกมมิฟิเคชัน

ระบบนัดหมายทันตกรรมออนไลน์ โรงพยาบาลบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

อภิสิทธิ์ อารยะเจริญชัย
โรงพยาบาลบางใหญ่

บทคัดย่อ

ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี เป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของโรคในระดับรุนแรงและมีผู้ป่วยจำนวนมาก ประกอบกับโครงสร้างทางกายภาพของคลินิกทันตกรรม โรงพยาบาลบางใหญ่ที่มีพื้นที่จำกัด ไม่สอดคล้องกับปริมาณผู้ป่วยที่มารับบริการในแต่ละวัน เพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วยและบุคลากร ทางโรงพยาบาลบางใหญ่จึงพัฒนาระบบนัดหมายทางทันตกรรมผ่านช่องทางออนไลน์ในรูปแบบของเว็บแอปพลิเคชัน โดยผู้ป่วยสามารถดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน หรือจองคิวผ่านทางเว็บไซต์ของโรงพยาบาลได้ สามารถระบุวันและเวลาที่จะมารับบริการ รวมทั้งระบุงานที่ต้องการรักษาได้ล่วงหน้า เป็นการเพิ่มความสะดวกแก่ผู้ป่วย สามารถเข้าถึงบริการทันตกรรมได้ง่ายขึ้น ลดความแออัดและลดระยะเวลาการรอคอย

ในช่วงแรกของการใช้งานเป็นการทดสอบระบบ โดยนำมาทดลองใช้ภายในโรงพยาบาลกับเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลเป็นกลุ่มแรก มีการประเมินและรับฟังความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนา ก่อนที่จะเปิดใช้งานจริง เมื่อมีการพัฒนาระบบเป็นที่น่าพอใจแล้วจึงได้เปิดให้ประชาชนทั่วไปได้ใช้ จากการเก็บข้อมูลจากผู้ใช้งานและบุคลากรในกลุ่มงานทันตกรรม พบว่า ทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

แนวทางการขยายผลหรือการพัฒนาต่อยอดในอนาคตจะมีการเพิ่มสัดส่วนของผู้ป่วยที่นัดผ่านช่องทางออนไลน์ให้มากขึ้น รวมทั้งจะนำมาใช้ในคลินิกทันตกรรมนอกเวลาราชการ และในอนาคตอาจมีการเพิ่มช่องทางการนัดหมายทันตกรรมเฉพาะทาง อีกทั้งจะมีการพัฒนาเพื่อนำไปใช้กับคลินิกอื่น ๆ ของโรงพยาบาล เช่น คลินิกแพทย์แผนไทย คลินิกฝังเข็ม คลินิกกายภาพบำบัดต่อไป

คำสำคัญ: ระบบนัดออนไลน์ ทันตกรรม

ऑอนไลน์

อนุรักษ์ อังษานาม
รพืชา กรฤริชัย
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระนอง

บทคัดย่อ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้บริการทันตกรรมไม่สามารถดำเนินการได้ตามปกติมีการปิดสถานศึกษาทั้งสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและโรงเรียนทำให้เด็กอยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง กลุ่มงานทันตสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระนองจึงได้คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายทันตบุคลากร ครู จำนวน 2 แห่ง ร่วมดำเนินกิจกรรม ऑอนไลน์ คือครู/ผู้ปกครอง ถ่ายภาพในช่องปากของนักเรียน ตามขั้นตอนการถ่ายภาพในคู่มือวัตรกรรม ऑอนไลน์ และวิดีโอสาธิตวิธีการถ่ายภาพในช่องปาก จากนั้นกรอกข้อมูลของนักเรียนพร้อมทั้งแนบภาพถ่ายในช่องปากส่งข้อมูลทาง Google Form ให้ทันตบุคลากร เจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้รับผิดชอบงานทันตสาธารณสุข แผลผลภาพถ่ายในช่องปาก และส่งต่อข้อมูลไปยัง คปสอ. เพื่อวางแผนการรักษาทางทันตกรรมที่เหมาะสม เกิดรูปแบบระบบการคัดกรองสุขภาพช่องปากและส่งต่อออนไลน์ โดยใช้เทคโนโลยีการถ่ายภาพในช่องปากที่สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในปี 2565 และดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง

ในปี 2566 ขยายผล เครือข่าย ऑอนไลน์ ไปยังทุกอำเภอในจังหวัดระนอง เพื่อให้เด็กได้รับสิทธิประโยชน์พื้นฐานคือได้รับการตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปากทุกคน นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์กับพื้นที่หน่วยบริการที่เป็นเกาะของจังหวัดระนอง เนื่องจากไม่มีทันตบุคลากรอยู่ประจำ มีข้อจำกัดด้านระยะทางและการเข้าถึงบริการได้ยาก โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้รับผิดชอบงานทันตสาธารณสุขร่วมกับบอสม. ได้นำนวัตกรรมดังกล่าวมาใช้ในการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในพื้นที่เกาะ ได้แก่การตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปาก การประสานส่งต่อเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับบริการทันตกรรมอย่างเร่งด่วนโดยช่องทางพิเศษ ด้วยวิธีการออกบัตรนัดและใบนำทาง เนื่องจากการคมนาคมของพื้นที่เกาะจะมีรอบเรือที่น้อย หากผู้ป่วยได้รับบริการเข้าจะทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายที่เพิ่มเพิ่มเติม และมีแนวทางขยายผลต่อยอดประยุกต์ใช้ในกลุ่มวัยอื่นต่อไป

คำสำคัญ: ตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปาก เด็กปฐมวัย การถ่ายภาพในช่องปาก

การตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปากผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดศรีสะเกษ ด้วยการใช้กล้องถ่ายภาพในช่องปากร่วมกับระบบทันตกรรมทางไกล

ชาญชัย ศานติพิพัฒน์
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการตรวจคัดกรองช่องปากผู้ต้องขังในเรือนจำ โดยใช้กล้องถ่ายภาพในช่องปากร่วมกับระบบทันตกรรมทางไกล ขั้นตอนการศึกษาประกอบด้วย 3 ระยะ 1) อบรมอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ (อสรจ.) ในการตรวจช่องปาก การใช้กล้องถ่ายภาพในช่องปาก และการบันทึกข้อมูล 2) อสรจ. ตรวจ ถ่ายภาพ และบันทึกข้อมูล ให้เจ้าหน้าที่เรือนจำส่งไฟล์ข้อมูลให้ทันตแพทย์วินิจฉัยและวางแผนการรักษา 3) ทันตแพทย์ที่ไม่มีส่วนร่วมในระยะที่ 2 ตรวจช่องปากผู้ต้องขังที่เรือนจำ บันทึกการวินิจฉัย แผนการรักษาในช่องปาก และให้บริการทางทันตกรรม วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความถี่ ทดสอบความถูกต้องในการวินิจฉัย และการวางแผนการรักษาของทันตแพทย์ด้วยกล้องถ่ายภาพในช่องปากร่วมกับระบบทันตกรรมทางไกลกับการตรวจช่องปากผู้ต้องขังในเรือนจำ ด้วยค่าความไว ค่าความจำเพาะ ค่าทำนายผลบวก และค่าทำนายผลลบ ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 1-31 กรกฎาคม 2565

ผลการศึกษา อสรจ. 1 คน ตรวจช่องปากผู้ต้องขังเพศชาย 309 ราย อายุเฉลี่ย 33.6 (± 9.1) ปี มีปัญหาช่องปาก 152 ราย (จำนวนฟัน 215 ซี่) พบปัญหา ได้แก่ ปวดฟันร้อยละ 38.2 ฟันเป็นรูร้อยละ 27.6 ฟันแตกร้อยละ 23.0 และอื่นๆ ร้อยละ 11.2 ตำแหน่งที่พบปัญหา ได้แก่ ฟันหลังล่างร้อยละ 51.6 ฟันหลังบนร้อยละ 33.5 ฟันหน้าบนร้อยละ 12.1 และฟันหน้าล่างร้อยละ 2.8 ค่าความไว และค่าความจำเพาะ มีค่าอยู่ในช่วงร้อยละ 93.9-100 ค่าทำนายผลบวก และค่าทำนายผลลบ มีค่าอยู่ในช่วงร้อยละ 81.8-100 ระบบทันตกรรมทางไกลช่วยอำนวยความสะดวกในการตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปากผู้ต้องขังในเรือนจำ และการใช้กล้องถ่ายภาพในช่องปากร่วมกับระบบทันตกรรมทางไกลมีความถูกต้องในการวินิจฉัยที่ยอมรับได้ในการระบุแผนการรักษาทางทันตกรรมที่เหมาะสม เมื่อเทียบกับการตรวจวินิจฉัยช่องปากที่เรือนจำโดยทันตแพทย์

คำสำคัญ: ทันตกรรมทางไกล กล้องถ่ายภาพในช่องปาก อาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ

กระบวนการโฟโตวอยซ์กับการสร้างความรอบรู้ด้านการดูแลสุขภาพช่องปาก

รักชนก นุชพ่วง

อรพรรณ จันทรา

อาภารศม์ กองใจ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากและโภชนาการเพิ่มขึ้น จึงใช้กระบวนการโฟโตวอยซ์ ซึ่งเป็นกระบวนการในการใช้ภาพถ่ายในการสร้างหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันประสบการณ์และความรู้ให้แกกันอันจะส่งผลกระทบตุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนและสังคม กิจกรรมโฟโตวอยซ์ในโรงเรียนปางต้นเตือ ดำเนินการโดยครู มีนักเรียนชั้นประถม 5-6 และมัธยม 1-2 จำนวน 30 คน ร่วมทำกิจกรรมถ่ายภาพพร้อมเขียนคำบรรยายสั้น ๆ ในหัวข้อ “อาหารกับฟันผุ” และร่วมอภิปรายตามหลักการ SHOWeD เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาฟันผุ หลังจากจัดกระบวนการพบว่า นักเรียนมีความตระหนักถึงปัญหาด้านสุขภาพช่องปากที่มาจากอาหาร จากการสื่อสารผ่านการบรรยายภาพและประเมินความรอบรู้ด้านการดูแลสุขภาพช่องปากและอาหาร นอกจากนี้ยังพบว่า ก่อนดำเนินงานนักเรียนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากและด้านอาหารร้อยละ 81.27 และ 47.33 ตามลำดับ และหลังดำเนินงานมีความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากและด้านอาหารร้อยละ 86.71 และ 79.70 ตามลำดับ

การนำเสนอและเผยแพร่ผลงานโฟโตวอยซ์ ดำเนินการในการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าและ ติดตามผลการจัดบริการสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนจังหวัดเชียงใหม่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อขยายการดำเนินกิจกรรมในโรงเรียนในเครือข่ายเด็กแม่ข่ายพื้นที่ ได้แก่ โรงเรียนตชด. เชียงไทยธารง และหุติยโพธิ์อนุสรณ์

คำสำคัญ: โฟโตวอยซ์ ความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก การส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน

การพัฒนารูปแบบการจัดบริการทันตกรรมในเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ด้วยแนวคิดหลักระบบบริการปฐมภูมิ 1A4C

กมลพร หวังเชื่อนกลาง

สรนันท์ จรูญศักดิ์ชัย

โรงพยาบาลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

บทคัดย่อ

เนื่องจากการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพช่องปากในระบบบริการปฐมภูมิ เน้นประชาชน และผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง ให้มีการดูแลสุขภาพช่องปากแบบองค์รวมและมีการบูรณาการกับสหสาขาวิชาชีพ โดยมีการจัดบริการทั้งในหน่วยบริการและในชุมชน ซึ่งอำเภอโนนแดง มีเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (รพ.สต.) 4 แห่ง โดยทุกแห่งไม่มีทันตบุคลากรอยู่ประจำ จึงได้มีการออกหน่วยหมุนเวียนให้บริการ ดังนั้น เพื่อให้อำเภอมีแนวทางการจัดบริการสุขภาพช่องปากในเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิตามบริบทของพื้นที่ อย่างเป็นรูปธรรม และอำเภอมีการจัดบริการสุขภาพช่องปากใน รพ.สต. ที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ จังหวัด นครราชสีมา จึงวางแผนพัฒนารูปแบบการจัดบริการทันตกรรมในเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอโนนแดง โดยใช้หลักการระบบบริการปฐมภูมิ 1A4C คือ ผู้ป่วยเข้าถึงบริการได้ง่าย (accessory) ผู้ป่วยได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่องและทุกช่วงวัย (continue) ให้การรักษาครอบคลุมทุกมิติของผู้ป่วย (comprehensive) มีการประสานงานการทำงานลักษณะเป็นทีม มีระบบการส่งต่อแบบไร้รอยต่อ (coordinate) และการมีส่วนร่วมของชุมชน (community)

ผลจากการพัฒนาระบบ ได้มีคู่มือแนวทางการจัดบริการสุขภาพช่องปากในเครือข่ายหน่วย บริการปฐมภูมิที่เหมาะสมกับบริบทของอำเภอโนนแดง ซึ่งไม่มีทันตบุคลากรอยู่ประจำ และอำเภอมีการ จัดบริการสุขภาพช่องปากใน รพ.สต. ทุกแห่งที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ จังหวัดนครราชสีมา และทันตบุคลากร ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมต่อแนวทางการจัดบริการสุขภาพช่องปากในเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอโนนแดง อยู่ในระดับพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 80

การพัฒนาต่อยอด ควรจัดให้มีการพัฒนาศักยภาพของทันตบุคลากรเพิ่มเติม ในเรื่องการจัด บริการทันตกรรมในระบบปฐมภูมิ และการติดตามผลการดำเนินงาน ควรมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในการ ให้บริการสุขภาพช่องปากในเครือข่ายหน่วยปฐมภูมิ โดยมุ่งเน้นไปที่ผลที่เกิดขึ้นกับประชาชน เพื่อนำมาพัฒนา รูปแบบการให้บริการให้เหมาะสมกับบริบทมากขึ้น

คำสำคัญ: ระบบบริการปฐมภูมิ เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ระบบบริการทันตกรรม

Poster Presentation

การประชุมวิชาการทันตสาธารณสุขแห่งชาติครั้งที่ 9 พ.ศ. 2566
กรมอนามัย

การรับรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการทันตกรรมในโรงพยาบาลเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ

อนงค์ เพชรล้ำ
ธนบดี บุตรประพันธ์
โรงพยาบาลเกษตรสมบูรณ์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อโควิด-19 ของผู้รับบริการทันตกรรมในโรงพยาบาลเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 246 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อโควิด-19 และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อโควิด-19 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ Chi-square test Fisher's exact test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลวิจัยพบว่าผู้รับบริการทันตกรรมมีการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อโควิด-19 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=2.4$, S.D.=0.3) คิดเป็นร้อยละ 51.1 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด-19 ($\bar{x}=2.3$, S.D.=0.5) การรับรู้ความรุนแรงของโรค ($\bar{x}=2.5$, S.D.=0.5) และการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อโควิด-19 ($\bar{x}=2.6$, S.D.=0.5) อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน คิดเป็นร้อยละ 58.9, 61.1 และ 77.6 ตามลำดับ การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.1$, S.D.=0.7) ส่วนพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 76.8 ($\bar{x}=2.6$, S.D.=0.4) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด-19 ($p=0.046$) การรับรู้ความรุนแรงของโรค ($p<0.001$) การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติ ($p=0.001$) และการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อโควิด-19 ($p=0.021$)

การวิจัยครั้งนี้สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบบริการทันตกรรมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ยังมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 นำไปสู่การปฏิบัติในระยะยาวแบบ New Normal เพื่อเป็นการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของโรคให้เกิดความปลอดภัยทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

คำสำคัญ: การรับรู้ พฤติกรรมการป้องกันโรค โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพช่องปากผู้มีภาวะฟุ้งฟิง กลุ่มติดบ้าน ติดเตียง ในเขตโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนสว่าง

ลินดา พรหมกลีกร

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนสว่าง

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงปฏิบัติการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพช่องปากผู้มีภาวะฟุ้งฟิง กลุ่มติดบ้าน ติดเตียง ในเขตโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนสว่าง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้มีภาวะฟุ้งฟิง กลุ่มติดบ้าน ติดเตียง 75 คน ผู้ดูแล 75 คน ผู้ดูแลผู้สูงอายุ หรือ Care giver (CG) 14 คน อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้รับผิดชอบ 45 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินสุขภาพช่องปาก สำหรับผู้มีภาวะฟุ้งฟิง กลุ่มติดบ้านติดเตียง แบบสัมภาษณ์ และ แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มีภาวะฟุ้งฟิง กลุ่มติดบ้านติดเตียงได้รับการเยี่ยมบ้าน โดยอาสาสมัครสาธารณสุข ผู้ดูแลผู้สูงอายุ (CG) และทันตบุคลากร อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้ดูแลผู้สูงอายุ (CG) ได้รับการพัฒนาทักษะในการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ผู้มีภาวะฟุ้งฟิง และ ผู้ดูแลมีความพึงพอใจในการดูแลสุขภาพช่องปากอย่างต่อเนื่อง ทีมผู้ให้บริการมีแนวทางการดำเนินงานดูแลสุขภาพช่องปากผู้มีภาวะฟุ้งฟิงอย่างต่อเนื่อง ผู้มีภาวะฟุ้งฟิงกลุ่มติดบ้านติดเตียงมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากที่ดีขึ้น และปัญหาความเจ็บปวดในช่องปากน้อยลง

คำสำคัญ: การดูแลสุขภาพช่องปาก ผู้มีภาวะฟุ้งฟิง กลุ่มติดบ้าน ติดเตียง

การประเมินโครงการอบรมระยะสั้น (4 เดือน) ทันตสาธารณสุข สำหรับทันตแพทย์ ปีงบประมาณ 2560-2563

ถิรวรรณ รานวล

สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการประเมินโครงการอบรมระยะสั้น (4 เดือน) ทันตสาธารณสุข สำหรับทันตแพทย์ เพื่อวิเคราะห์บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ด้วยการประเมินรูปแบบซีพีพี (CIPP Model) การอบรมเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 กลุ่มวิชาดังนี้ การส่งเสริมสุขภาพช่องปากและกลยุทธิ์ การสื่อสารสุขภาพ โครงการและการวิจัยประเมินผล การเขียนบทความวิชาการและจริยธรรมการวิจัยด้านสุขภาพช่องปาก การบริหารงานทันตสาธารณสุข และความคิดรวบยอดเชิงระบบ กลุ่มตัวอย่างใช้แบบเจาะจง คือ ทันตแพทย์ที่ผ่านการประเมินในปี 2560-2563 จำนวน 83 คน รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า ด้านบริบทโครงการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (90.34%) เห็นด้วยมากที่สุด เรื่องกิจกรรมโครงการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.52$) ด้านปัจจัยนำเข้า ส่วนใหญ่ (92.41%) เห็นด้วยมากที่สุด เรื่องความเชี่ยวชาญของวิทยากร ($\bar{X} = 4.62$) ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ ส่วนใหญ่ (89.58%) เห็นด้วยระดับมาก เรื่องเทคนิคและวิธีการถ่ายทอดความรู้ ($\bar{X} = 4.48$) ด้านผลผลิตโครงการ ส่วนใหญ่ (85.52%) เห็นด้วย ระดับมาก เรื่องความรู้ด้านทันตสาธารณสุขและการทำวิจัยเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.28$) ในภาพรวมพบว่า บริบทโครงการ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต มีความเหมาะสมระดับมาก-มากที่สุด ผู้ผ่านการประเมินมีโครงร่างการวิจัยจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จุดแข็ง: ผู้ผ่านการประเมินมีโครงร่างการวิจัยต่อยอดในการทำผลงาน วิทยากรมีความเชี่ยวชาญ เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ จุดอ่อน: บางกลุ่มวิชาเข้าใจยาก มีระยะเวลาในการเรียนน้อย ปัญหาอุปสรรค: เนื้อหาเยอะ เป็นอุปสรรคในการเรียนรู้

โอกาสพัฒนา: โครงร่างการวิจัยที่ได้จากหลักสูตรใช้ต่อยอดพัฒนาการทำงานจริงในพื้นที่ ผู้ผ่านการอบรม ได้บอกต่อเพื่อนมาอบรมในปีต่อไป มีหน่วยงานอื่นแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และโครงการนี้ควรดำเนินการต่อเนื่องทุกปี

คำสำคัญ: CIPP Model อบรมระยะสั้น ทันตสาธารณสุข ทันตแพทย์

ประสิทธิผลของการให้ทันตสุขศึกษาโดยการแปรงฟันที่ถูกวิธีระหว่างวิธีการใช้โมเดลกับวิธีการผ่านสื่อวิดีโอในหญิงตั้งครรภ์ครั้งแรก ที่คลินิกฝากครรภ์ โรงพยาบาลสุรินทร์

รชาดา พานันท์
รศศศา วุฒิจำนงค์
โรงพยาบาลสุรินทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการให้ทันตสุขศึกษาโดยการแปรงฟันที่ถูกวิธีระหว่างวิธีการใช้โมเดลแปรงฟันกับวิธีการผ่านสื่อวิดีโอในหญิงตั้งครรภ์ ในคลินิกฝากครรภ์ของโรงพยาบาลสุรินทร์ อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ในช่วงเวลาระหว่างเดือนตุลาคม 2565-มีนาคม พ.ศ.2566 การวิจัยนี้เป็นการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยที่ใช้รูปแบบวิธีการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบประเมินทักษะการแปรงฟันที่ถูกวิธี และแบบประเมินปริมาณคราบจุลินทรีย์บนตัวฟัน กลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ตามเกณฑ์คุณสมบัติของเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัยการศึกษาครั้งนี้ใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปร กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 62 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 31 คน โดยวิธีการจับฉลากอย่างง่าย

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความรู้โดยวิธีการใช้โมเดลกับกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความรู้โดยวิธีการผ่านสื่อวิดีโอ มีคะแนนค่าเฉลี่ยทักษะตำแหน่งการวางแปรงสีฟันก่อนให้ความรู้อยู่ในระดับดีมากเท่ากันทั้งสองกลุ่มคือ 0.87 และภายหลังการให้ความรู้ก็พบว่าทั้งสองกลุ่มมีคะแนนค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเท่ากันเพียงเล็กน้อยคือ 0.94 คะแนนค่าเฉลี่ยทักษะการแปรงฟันที่ถูกวิธีสูงขึ้นและมีคะแนนค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการกำจัดคราบจุลินทรีย์ที่ดีขึ้น ภายหลังได้รับความรู้โดยวิธีการใช้โมเดลหรือผ่านสื่อวิดีโอ และยังพบว่ากลุ่มที่ให้ความรู้โดยวิธีการใช้โมเดลมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มผ่านสื่อวิดีโอในการกำจัดคราบจุลินทรีย์บนตัวฟันก่อนการให้ความรู้โดยวิธีการใช้โมเดลกับวิธีการผ่านสื่อวิดีโอ ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ภายหลังการให้ความรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้โมเดลมีคะแนนเท่ากับ .25 ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก และมีประสิทธิผลสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้สื่อวิดีโอ ซึ่งมีที่มีคะแนนเท่ากับ .34 แต่อยู่ในระดับดีมากเช่นเดียวกัน และเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติ (t-test independent) พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t=.03$) ที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ทันตสุขศึกษา หญิงตั้งครรภ์

ทฤษฎี 21 วันกับการตั้งเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงตนเองในการดูแลสุขภาพช่องปาก ของแกนนำนักเรียน ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

จิรมินทร์ เนียมสุวรรณ
โรงพยาบาลมาบอำมฤต

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการจัดการความรู้ โดยนำแนวคิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากสิ่งที่สนใจในระยะเวลา 21 วัน เพื่อนำไปสู่การสร้างพฤติกรรมใหม่ในการดูแลตนเองให้ห่างไกลจากการเกิดโรคในช่องปาก ของแกนนำนักเรียน ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในเขตตำบลดอนยาง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้แกนนำนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากของตนเองไปในทางที่ดีขึ้น ด้วยการจัดกิจกรรม Walk Rally เล่นอย่างมีความรู้ ภายใต้การให้ความรู้ในด้านทันตสุขภาพ ร่วมกับกิจกรรมการตั้งเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากของตนเอง ตามสิ่งที่ตนเองอยากทำ และติดตามผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ระยะเวลา 21 วัน ด้วยการใช้สมุดฟันสวยด้วยมือเรา ผ่านการติดสติ๊กเกอร์หนูทำได้

ผลจากการนำแนวคิดการจัดการความรู้ดังกล่าวมาใช้ พบว่า แกนนำนักเรียน ร้อยละ 94.74 สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามเป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้ได้ โดยพบว่าร้อยละ 96.49 มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากอยู่ในระดับดี ทั้งในด้านของพฤติกรรมรับประทานอาหาร และพฤติกรรมแปรงฟัน และมีปริมาณแผ่นคราบจุลินทรีย์ลดลงถึงร้อยละ 96.49 ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการที่แกนนำนักเรียนได้ตั้งเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามสิ่งที่ตนเองสนใจ ส่งผลให้สามารถทำตามเป้าหมายของตนเองได้สำเร็จ เพราะการที่คนเราได้ทำตามเป้าหมายในสิ่งที่อยากทำ ย่อมส่งผลให้เรามีความมุ่งมั่น และตั้งใจที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมได้ดีกว่า ประกอบกับระยะเวลาในการติดตามเพียงแค่ 21 วัน เป็นส่วนที่ช่วยให้เห็นถึงผลลัพธ์ของการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นได้อย่างชัดเจน แม้จะเป็นเพียงแค่ช่วงระยะเวลาสั้น ๆ แต่สิ่งเหล่านี้กลับเป็นแรงผลักดันให้แกนนำนักเรียนอยากที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองไปในทางที่ดีขึ้นต่อไป

จากผลการดำเนินงานในครั้งนี้ สามารถนำแนวคิดนี้ไปพัฒนารูปแบบกิจกรรมให้อยู่ในรูปแบบออนไลน์ เพื่อสามารถให้บุคคลในทุกกลุ่มวัยสามารถเข้าถึงได้ง่ายมากยิ่งขึ้น และสามารถนำมาปรับใช้กับผู้ที่มารับบริการทันตกรรม หรือผู้ป่วยในกลุ่มอื่น ๆ ในระดับสถานบริการต่อไป

คำสำคัญ: ทฤษฎี 21 วัน การตั้งเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงตนเอง แกนนำนักเรียน

การจัดการสุขภาพช่องปากด้วยต้นแบบภาคีทันตะสู่ครอบครัวปลอดภัย

นางวีรียา มาลีนี้

สัตตวารรณ ยาแบโด

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล

บทคัดย่อ

การจัดการสุขภาพช่องปากที่ดีเป็นกระบวนการสำคัญที่ส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรทุกกลุ่มวัย เพื่อลดปัญหาสุขภาพช่องปากในทุกกลุ่มวัยและลดการเกิดโรคฟันผุ ปัญหาสุขภาพช่องปากควรได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้องและเหมาะสมรวมถึงการทำความสะอาดช่องปากที่ถูกต้องและการบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ ลดพฤติกรรมเสี่ยงในช่องปากตลอดจนการเอาใจใส่จากคนในครอบครัวถือเป็นการดูแลสุขภาพช่องปากที่มีประสิทธิภาพ สะดวกและประหยัดที่สุด แต่ในขณะเดียวกันก็มักถูกละเลยมากที่สุด เช่นเดียวกัน เนื่องจากไม่มีบุคคลต้นแบบในครอบครัวที่มีความรู้ความเข้าใจ สามารถดูแลสุขภาพช่องปากให้แก่คนในครอบครัวได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยที่ทำให้การสร้างภาคีเครือข่ายทันตะประสบความสำเร็จ ผู้เข้าร่วมโครงการต้องมีความตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพช่องปาก และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพช่องปาก เมื่อสามารถดูแลสุขภาพช่องปากของตนเองและคนในครอบครัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีได้แล้ว ก็จะสามารถให้คำแนะนำให้แก่คนในชุมชนได้ในลักษณะปากต่อปาก เพิ่มจำนวนบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการดูแลสุขภาพช่องปากในชุมชน ขยายสู่ชุมชนรอบข้างได้อีกด้วย สามารถขับเคลื่อนและพัฒนางานทันตสาธารณสุขในชุมชนให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ลดความเสี่ยงในการเกิดโรคในช่องปากและปัญหาสุขภาพช่องปากที่เกิดจากปัญหาสุขภาพช่องปาก ส่งผลให้ประชากรในชุมชนมีสุขภาพช่องปากที่ดีต่อไป

การจัดการสุขภาพช่องปากด้วยต้นแบบภาคีทันตะสู่ครอบครัวปลอดภัย สามารถพัฒนาบุคคลต้นแบบและครอบครัวต้นแบบด้านการดูแลสุขภาพช่องปาก และขยายเครือข่ายสู่ชุมชนอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนและการพัฒนางานทันตสาธารณสุขเป็นวงกว้าง ลดความเสี่ยงในการเกิดโรคในช่องปากและปัญหาสุขภาพช่องปากที่เกิดจากปัญหาสุขภาพช่องปากให้แก่ประชากรอย่างครอบคลุมและยั่งยืน

คำสำคัญ: การจัดการสุขภาพช่องปาก ต้นแบบภาคีทันตะ ครอบครัวปลอดภัย

แปรงฟองน้ำทำความสะอาดฟันเทียม

ชิดชนก โยธาภิรมย์

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลร่มโพธิ์

บทคัดย่อ

กลุ่มผู้สูงอายุที่ใส่ฟันเทียมส่วนหนึ่ง มีพฤติกรรมการดูแลฟันเทียมที่ผิดวิธี พบปัญหาในช่องปาก ทำให้เกิดการสะสมของแบคทีเรีย ซึ่งเป็นเหตุของการเกิดโรคในช่องปากและกลืนปาก ผู้พัฒนาจึงได้จัดทำนวัตกรรม แปรงฟองน้ำทำความสะอาดฟันเทียม เพื่อแก้ไขปัญหาการทำความสะอาดฟันเทียมให้ใช้งานได้ง่ายยิ่งขึ้นและคราบเศษอาหารที่ติดฟันเทียม เป้าหมายผู้สูงอายุที่ใส่ฟันเทียมที่มาใช้บริการทันตกรรมในรพ.สต.ร่มโพธิ์ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ จำนวน 25 คน

โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลองใช้ ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 96.6 ($\bar{X}=4.8$, S.D.=0.3) เมื่อพิจารณาความพึงพอใจรายด้าน ระดับความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านผลิตภัณฑ์และสิ่งประดิษฐ์ของการใช้นวัตกรรม ร้อยละ 99.2 ($\bar{X}=5$, S.D.=0.1) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านอำนวยความสะดวก ร้อยละ 96.3 ($\bar{X}=4.8$, S.D.=0.3) อยู่ในระดับมากที่สุด และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านประสิทธิภาพและความปลอดภัย ร้อยละ 93.2 ($\bar{X}=4.7$, S.D.=0.7)

แปรงฟองน้ำทำความสะอาดฟันเทียมสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ช่วยให้การทำความสะอาดฟันเทียมของผู้สูงอายุนั้นง่ายขึ้นและสามารถพกพาได้สะดวก สำหรับนวัตกรรมนี้มีต้นทุนในการผลิตนวัตกรรมประมาณ 45 บาทต่อชิ้น คือแปรงสีฟัน 39 บาท ฟองน้ำ 1 กระปุกมี 14 ชิ้น ราคา 80 บาท เฉลี่ยประมาณชิ้นละ 6 บาท สามารถใช้งานได้นานประมาณ 1-2 ปี ผู้สูงอายุสามารถผลิตนวัตกรรมนี้ใช้ตัวเอง โดยใช้อุปกรณ์บางชิ้นที่มีอยู่ที่บ้านมาประยุกต์ใช้และต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตใช้งานนั้นไม่แพงและหาซื้อได้ง่ายอีกด้วย

คำสำคัญ: การทำความสะอาดฟันเทียม แปรงฟองน้ำทำความสะอาดฟันเทียม

แปรงสีฟัน“อ่อนแรง แต่ไม่อ่อนใจ”

ราตรี พันที
โรงพยาบาลสว่างวีระวงศ์

บทคัดย่อ

แปรงสีฟัน“อ่อนแรง แต่ไม่อ่อนใจ”ถูกคิดค้นขึ้นสำหรับผู้ที่มิภาวะพึ่งพิงซึ่งต้องการดูแลเป็นพิเศษ มีทั้งที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้และไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ จากการลงสำรวจข้อมูลผู้มีภาวะพึ่งพิงร่วมกับสหวิชาชีพโรงพยาบาล เขตรับผิดชอบ รพ.สต.โคกสมบูรณ์ พบว่า ผู้มีภาวะพึ่งพิงส่วนใหญ่ไม่ได้รับการแปรงฟันและมีแปรงสีฟันไม่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย ส่งผลให้มีกลิ่นปาก ฟันผุ หินปูน ภาวะแทรกซ้อนจากแปรงฟันที่รุนแรงเกินไป กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้มีภาวะพึ่งพิงกลุ่มติดบ้าน ติดเตียง จำนวน 8 ราย วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้มีภาวะพึ่งพิงมีแปรงสีฟันใช้งานที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย มีสุขภาพช่องปากที่ดีลดภาวะแทรกซ้อนของเหงือกและฟัน ผู้ดูแล อสม.ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพช่องปาก ผู้มีภาวะพึ่งพิง ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2564–30 กันยายน 2565 กระบวนการสร้างนวัตกรรม ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูล ค้นหาปัญหาร่วมกับ Care giver (CG) Care manager (CM) และญาติ วางแผน จัดทำนวัตกรรม ให้คำแนะนำสาธิตวิธีการใช้งานแปรงสีฟันให้กับผู้ป่วยและผู้ดูแล ท้นตบุคลากรติดตามให้กำลังใจ ประเมินความพึงพอใจของนวัตกรรม ตรวจสอบสุขภาพช่องปากโดย CG

จากการสำรวจความพึงพอใจของนวัตกรรมผู้มีภาวะพึ่งพิง จำนวน 8 ราย พบว่า มีความพึงพอใจของนวัตกรรม ส่วนใหญ่พึงพอใจมากในด้านความสะดวกในการแปรงฟัน ร้อยละ 87.5 รองลงมาพึงพอใจมากที่สุดด้านความพึงพอใจของนวัตกรรมภาพรวม ร้อยละ 75.0

ผลงานนวัตกรรมดังกล่าวครั้งแรกคือใช้ยางยืดทางแบบติดแน่น ปรับเปลี่ยนใช้ตุ้มดักแกให้แกะติดได้ เพื่อความสะดวกในการปรับสายให้กระชับข้อมือ สามารถนำไปใช้ในกลุ่มผู้สูงอายุอื่น ๆ เช่น จับแปรงสีฟันไม่ถนัดมือหรือกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นโรคพาร์กินสัน รวมถึงขยายนวัตกรรมให้กับทันตบุคลากร รพ.สต.ทุกแห่งใช้เป็นสื่อการสอน อสม.หรือ CG เพื่อนำไปดูแลผู้มีภาวะพึ่งพิงเขตอำเภอสว่างวีระวงศ์ เป็นลำดับถัดไป

คำสำคัญ: ภาวะพึ่งพิง แปรงสีฟัน อ่อนแรง แต่ไม่อ่อนใจ

เบาะห่อตัวเด็ก panda hug

วิศิษฐ์ หล่อวงศ์

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเขาหิน

บทคัดย่อ

เนื่องจากการให้บริการทันตกรรมในผู้ป่วยที่เป็นเด็กบางคนไม่ให้ความร่วมมือ ซึ่งอาจเป็นอันตรายกับตัวเด็กได้ ในระหว่างให้บริการทันตกรรม เจ้าหน้าที่จึงจำเป็นต้องขออนุญาตใช้ผ้าห่อตัวเด็ก (papoose board) ช่วยควบคุมการเคลื่อนไหวของเด็กเพื่อให้สามารถให้การรักษาได้อย่างปลอดภัย และเนื่องจากในอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี อุปกรณ์ห่อตัวเด็ก จะมีเฉพาะในโรงพยาบาลเท่านั้น จึงคิดค้นนวัตกรรมเบาะห่อตัวเด็ก panda hug เป็นสิ่งประดิษฐ์ที่สร้างขึ้นใหม่โดยการการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถหาได้ในท้องตลาด คือ ไม้อัด และชุดทำเบาะหนังทั่วไป มาตัดเย็บออกแบบ ให้มีความน่ารักสดใสเหมือนหมียแพนด้า เพื่อให้เด็กที่จะมาใช้บริการเกิดการผ่อนคลาย

นวัตกรรมเบาะห่อตัวเด็ก panda hug ได้ทดลองใช้ในกลุ่มทันตบุคลากรเขตพื้นที่อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี 15 คน และประเมินความพึงพอใจ โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) ความพึงพอใจหลังจากทดลองนวัตกรรมทั้งหมด 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย=4.6) เมื่อพิจารณาความพึงพอใจรายด้าน พบว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านความพึงพอใจในภาพรวม (ค่าเฉลี่ย=4.7) ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพและความปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย=4.5) และความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์สิ่งประดิษฐ์ (ค่าเฉลี่ย=4.5)

นวัตกรรม “เบาะห่อตัวเด็ก panda hug” มีต้นทุนไม่สูงเกินไปเฉลี่ย 1,060 บาทต่อชิ้น ซึ่งมีราคาถูกกว่าอุปกรณ์ห่อตัวเด็กที่มีขายตามท้องตลาด เบาะห่อตัวเด็ก panda hug จึงควรมีในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในอำเภอท่าม่วงทุกที่ เพื่อให้ทันตบุคลากรได้ใช้ประโยชน์ในการให้บริการทันตกรรมที่เกี่ยวกับเด็ก และช่วยให้เด็กที่มาใช้บริการมีความปลอดภัยมากขึ้นเวลาให้บริการทันตกรรม

คำสำคัญ: เบาะห่อตัวเด็ก Papoose board ผ้าห่อตัวเด็ก ควบคุมการเคลื่อนไหว ทันตกรรมเด็ก

ตู้ระบายอากาศเครื่องปั่นอะมัลกัม

อัจฉราวรรณ ชันแสง

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางเพรียง

บทคัดย่อ

“อะมัลกัม” เป็นวัสดุบูรณะฟันโดยมีปรอทเป็นส่วนประกอบ การเตรียมวัสดุตลอดจนการปั่นอะมัลกัม จากการศึกษาเรื่องลดปริมาณการรั่วซึมของไอปรอทจากการปั่นอะมัลกัม มีการติดตั้งเครื่องดูดอากาศบริเวณเครื่องปั่นอะมัลกัมและสามารถจัดการไอปรอทลดปริมาณการรั่วซึมของไอปรอทได้จริง ของโรงพยาบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ จึงได้มีการพัฒนานวัตกรรมที่มีชื่อว่า “ตู้ระบายอากาศเครื่องปั่นอะมัลกัม” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่รับผิดชอบของโรงพยาบาลบางบ่อ ได้มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในคลินิกทันตกรรมที่ปลอดภัย ด้วยราคาที่ไม่แพงและสามารถใช้ได้ในพื้นที่จำกัด ด้วยความคาดหวังว่าจะช่วยลดความเสี่ยงระหว่างปฏิบัติงานและการจัดไอปรอทออกนอกสถานบริการทันตกรรมได้อีกทางหนึ่ง

จากผลของการศึกษาการลดปริมาณการรั่วซึมของไอปรอทจากการปั่นอะมัลกัม ของโรงพยาบาลบางบ่อ พบว่า หลังติดตั้งเครื่องดูดอากาศมีค่าไอปรอทในชั้นบรรยากาศ (TLV) ไม่เกิน 0.05 มิลลิกรัมต่อลิตร ร้อยละ 80 ของค่าปรอทในเลือดของทันตบุคลากร ไม่เกิน 0.01 มิลลิกรัมต่อลิตรและร้อยละ 80 ของค่าปรอทในปัสสาวะของทันตบุคลากร ไม่เกิน 10 ไมโครกรัมต่อลิตร และผลการใช้งานนวัตกรรมจริงในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเขตพื้นที่โดยทันตบุคลากรจำนวน 18 คน พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.76

“ตู้ระบายอากาศเครื่องปั่นอะมัลกัม” ได้พัฒนามาจากการทำงานโดยเล็งเห็นถึงปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของทันตบุคลากรเป็นสำคัญ เพื่อการพัฒนางานต่อเนื่องเสนอให้มีการจัดอบรมให้ความรู้ในแนวทางปฏิบัติงานทางคลินิกด้านการควบคุมไอปรอท ประเมินผลโดยการตรวจวัดค่าปรอทในเลือดหรือปัสสาวะและการวัดค่าปรอทในคลินิกทันตกรรม ช่วยให้มีผลการประเมินที่มีคุณภาพของนวัตกรรม เพื่อสร้างพื้นที่การทำงานปลอดภัยและสุขภาพที่ดีทันตบุคลากรต่อไป

คำสำคัญ: ไอปรอท อะมัลกัม การระบายอากาศ

กล่องทำความสะอาดฟันเทียม “Denture Cleaning Box”

เพลินพิศ พาเจริญ

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแหลมฟ้าผ่า

บทคัดย่อ

จากการสำรวจสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแหลมฟ้าผ่าในปี 2562 2563 และ 2565 พบว่า มีการใส่ฟันเทียมจำนวน 5 7 และ 12 รายตามลำดับ การทำความสะอาดฟันเทียมจึงมีส่วนสำคัญที่จะยืดอายุการใช้งานของฟันเทียมและลดการสะสมของเชื้อโรค จากการซักถามผู้สูงอายุมีการทำความสะอาดฟันเทียมที่แตกต่างกัน ส่วนมากใช้แปรงกับน้ำยาทำความสะอาดทำให้เสี่ยงกับฟันเทียมหล่น หรือหลุดมือทำให้ฟันเทียมชำรุด ผู้พัฒนาจึงได้คิดกล่องทำความสะอาดฟันเทียม “Denture Cleaning Box” มาช่วยในการทำความสะอาดฟันเทียมโดยใช้กล่องปั่นกระเทียมแบบดัดด้วยมือมีขนาดพอเหมาะกับฟันเทียมเป็นตัวใส่ แล้วเลือกแปรงขัดตัวที่มีขนาดเดียวกับกล่องมาใช้กับน้ำยาทำความสะอาดและเปลี่ยนการถือฟันเทียมด้วยมือมาใส่กล่องแทน เติมน้ำและน้ำยาทำความสะอาดปิดฝาที่มีแปรงยึดติดกับแกนหมุนแล้วสามารถดึงเพื่อให้ขนแปรงหมุนเพื่อทำความสะอาดฟันเทียม

ผลการทดลองใช้กล่องทำความสะอาดฟันเทียม “Denture Cleaning Box” ในกลุ่มผู้สูงอายุที่ใส่ฟันเทียมที่มารับบริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแหลมฟ้าผ่าจำนวน 27 ราย ตามแบบสอบถามมีระดับความพึงพอใจ ด้านประสิทธิภาพและความปลอดภัยในนวัตกรรม ด้านอำนวยความสะดวกในการใช้งาน นวัตกรรม ด้านผลิตภัณฑ์ในการใช้งานนวัตกรรม 5.0 4.9 และ 4.9 ตามลำดับโดยภาพรวมอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด

กล่องทำความสะอาดฟันเทียม “Denture Cleaning Box” ใช้อุปกรณ์ในวัสดุในการทำที่หาได้ง่าย ขั้นตอนการทำไม่ยุ่งยาก การทำความสะอาดง่าย และสามารถใช้เป็นกล่องเก็บฟันเทียมได้อีกด้วย จึงมีแนวคิดที่จะใช้กลุ่มผู้ป่วยอื่น ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำความสะอาดฟันเทียมต่อไป

คำสำคัญ: ฟันเทียม การทำความสะอาด ผู้สูงอายุ

เกมเสริมสร้างความรอบรู้การดูแลสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย Home Based Digital Learning Program: FUN LAND

ปาจริยภัทร นาควารีย์

พรชนนต์ บุญคง

สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย

บทคัดย่อ

การพัฒนาความรู้ในเด็กปฐมวัยเพื่อการจัดการปัญหาด้านพฤติกรรมนั้น ต้องผ่านการจัดกิจกรรมให้ความรู้ในหน่วยบริการสาธารณสุข สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยหรือที่บ้าน เช่น การจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติแปรงฟัน (hand on) และการสอนสุขศึกษา โดยมุ่งหวังให้เด็กและพ่อแม่ผู้ปกครองมีความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพช่องปาก การนำกระบวนการเรียนรู้ผ่านเกมมาใช้เพื่อให้ความรู้การดูแลสุขภาพช่องปากเป็นสิ่งใหม่และท้าทาย การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การดูแลสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย ผ่านสื่อเกมการศึกษา Home based digital program: FUNLAND และสร้างความรอบรู้การดูแลสุขภาพช่องปากให้กับเด็กปฐมวัย พ่อแม่ผู้ปกครอง และครูผู้ดูแลเด็ก โดยผู้ศึกษาได้นำแนวคิดเชิงออกแบบของ David Kelly มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การดูแลสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเข้าใจปัญหา 2) ระบุปัญหาและกรอบของปัญหา 3) การระดมสมอง 4) สร้างต้นแบบ 5) ขั้นตอนทดสอบ

ผลสำเร็จของการพัฒนาเกมครั้งนี้ ได้แก่ การทำให้เด็กมีความสนใจและมีความสุขจากการเรียนรู้การดูแลสุขภาพช่องปากผ่านสื่อเกมและมีช่องทางการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายโดยจำนวนการเข้าใช้เกมการศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกเดือน จากการเก็บข้อมูลระหว่างเดือน มีนาคม ถึง กรกฎาคม พ.ศ. 2565 พบว่ามีผู้ใช้งานจำนวน 402 คน

แนวทางการขยายผลหรือพัฒนาต่อยอดเกมให้มีความหลากหลายให้เกิดการใช้งานที่ต่อเนื่องและน่าสนใจ มีการศึกษาความรู้ก่อนและหลังใช้เกมของเด็กปฐมวัยเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้ รวมถึงติดตามผลการใช้เกมการศึกษาของเด็กปฐมวัยต่อการดูแลสุขภาพช่องปาก ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับคือเด็กปฐมวัย พ่อแม่ผู้ปกครอง รวมถึงครูผู้ดูแลเด็กนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการดูแลและเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคฟันผุของเด็กปฐมวัยต่อไป

คำสำคัญ: โรคฟันผุ เด็กปฐมวัย พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก เกมการศึกษา การดูแลสุขภาพช่องปาก

Mirror ฟ.ฟัน (กระจกตรวจฟัน)

กัลยรัตน์ ผลเจริญสุข
โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยมหาราช

บทคัดย่อ

แนวคิดที่จะสร้างนวัตกรรมเพื่อใช้แทนกระจกตรวจฟันที่มีอยู่ไม่เพียงพอ ซึ่งจำเป็นสำหรับการทำงานของทันตบุคลากร ในหลายหัตถการ เช่น การตรวจสุขภาพช่องปาก การอุดฟัน ถอนฟัน และ ขูดหินปูน การใช้กระจกส่องปากเป็นการมองภาพสะท้อน ช่วยให้มองเห็นภายในช่องและตรวจสุขภาพช่องปากได้อย่างแม่นยำ ทั้งนี้กลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยมหาราช มีกระจกไม่พอกับงานบริการทันตกรรมในโรงเรียน จึงได้คิดค้นนวัตกรรม Mirror ฟ.ฟัน เพื่อให้เพียงพอในการตรวจสุขภาพช่องปากนักเรียน และนักเรียนสามารถทำนวัตกรรม โดยใช้ชิ้นพลาสติกที่มีขนาดพอดีกับช่องปาก และสติ๊กเกอร์กระจก ตัดให้ได้ขนาดพอดีกับด้ามชิ้นพลาสติก โดยนำมาติดให้พอดีกับด้ามของชิ้นพลาสติก อบฆ่าเชื้อพร้อมใช้งาน

พบว่าการใช้นวัตกรรม Mirror ฟ.ฟัน ในกลุ่มเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 1 โรงเรียนสุพรรณภูมิ โดยการใช้แบบประเมินความพึงพอใจหลังจากที่ทดลองใช้ นวัตกรรม Mirror ฟ.ฟัน จำนวน 58 คน มีความพึงพอใจในการทดลองใช้นวัตกรรม นวัตกรรม Mirror ฟ.ฟัน ด้านประสิทธิภาพและความปลอดภัย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย=4.7) ด้านอำนวยความสะดวก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย=4.8) ด้านนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย= 4.7) และด้านความพึงพอใจต่อนวัตกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย= 4.8)

นวัตกรรม “นวัตกรรม Mirror ฟ.ฟัน (กระจกตรวจฟัน)” เป็นนวัตกรรมจัดทำขึ้นเพื่อใช้กระจกส่องปากเป็นการมองภาพสะท้อนของบริเวณภายในช่องปาก ช่วยให้มองเห็นและตรวจสุขภาพช่องปากได้อย่างแม่นยำ ในการตรวจสุขภาพช่องปากนักเรียนในโรงเรียน และนักเรียนสามารถทำนวัตกรรม นำไปใช้ที่บ้าน นักเรียนสามารถเผยแพร่นวัตกรรม Mirror ฟ.ฟัน ให้กับคนในครอบครัวและชุมชนได้ วัสดุอุปกรณ์หาได้ง่าย ขบวนการผลิตนวัตกรรมไม่ซับซ้อน

คำสำคัญ: กระจกตรวจฟัน Mouth Mirror

บอมฟูทำความสะอาดฟันปลอม (Boonsiri Herb Bomp)

นางสาวกนกรัตน์ ปานอุดม
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบุญศิริ

บทคัดย่อ

กลุ่มงานทันตสาธารณสุขร่วมกับกลุ่มงานแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบุญศิริ ได้ผลิตนวัตกรรมทำความสะอาดฟันปลอม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่ใส่ฟันปลอมใช้บอมฟูทำความสะอาด ฟันปลอม (Boonsiri Herb Bomp) ผลิตจากสารสกัดสมุนไพรและวัตถุดิบในครัวเรือนทดแทนเม็ดฟู่แช่ฟันปลอมที่มีราคาสูงตามท้องตลาด โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุที่ใส่ฟันปลอมในพื้นที่ตำบลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 50 คน

กลุ่มตัวอย่างได้รับนวัตกรรมบอมฟูทำความสะอาดฟันปลอม ทดลองใช้ เป็นเวลา 1 สัปดาห์ และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ความพึงพอใจผู้ทดลองใช้นวัตกรรม ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านบรรจุกัญท์ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านประสิทธิภาพและความปลอดภัย และด้านความพึงพอใจในภาพรวมของนวัตกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความพึงพอใจในภาพรวม ร้อยละ 97.6 ($\bar{X}=4.9$, S.D.=0.3) ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านบรรจุกัญท์ ร้อยละ 95.7 ($\bar{X}=4.8$, S.D.=0.5) และความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 95.6 ($\bar{X}=4.8$, S.D.=0.5) และความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพและความปลอดภัย ร้อยละ 90.0 ($\bar{X}=4.5$, S.D.=0.6) กระบวนการผลิตง่ายไม่ซับซ้อน ต้นทุนการผลิตประมาณ 64 บาท ผลิตได้ 40 ชิ้น ตกชิ้นละ 1.60 บาท

แนวทางการขยายผลหรือพัฒนาต่อยอด นำไปทดสอบในห้องปฏิบัติการ เพื่อหาประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์บอมฟูทำความสะอาดฟันปลอมจากสมุนไพรและวัตถุดิบในครัวเรือน ว่าสามารถลดปริมาณเชื้อโรคในฟันปลอมให้ผลที่แม่นยำ ผลิตจำหน่าย เป็นการหารายได้อีกช่องทางหนึ่งเพื่อเข้าองค์กร และทดสอบในห้องปฏิบัติการ ว่าผลิตภัณฑ์ทำลายฟันปลอมหรือไม่ หากใช้ในระยะเวลาานาน ๆ

คำสำคัญ: พฤติกรรมการดูแลฟันปลอม สารสกัดสมุนไพร เม็ดฟู่แช่ฟันเทียม

ย้อมสวดยด้วย fluoride varnish Pack Candy

จริยา ศิรินาม

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอยู่เจริญ

บทคัดย่อ

จากการทำงานด้านทันตสาธารณสุข งานอนามัยโรงเรียน ได้ทำโครงการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนขึ้น โดยสอนการแปรงฟันและทาฟลูออไรด์วานิช เพื่อส่งเสริม ป้องกัน รักษาและแก้ไขปัญหาด้านทันตสุขภาพ ปริมาณที่ใช้ในการทาฟลูออไรด์วานิช เมื่อทาชุดฟันน้ำนม 0.25 มิลลิลิตร (ปริมาณฟลูออไรด์ 5.7 มิลลิกรัม) ชุดฟันผสม 0.4-0.5 มิลลิลิตร (ปริมาณฟลูออไรด์ 9-11.3 มิลลิกรัม) การใช้ฟลูออไรด์วานิช จึงต้องใช้ในปริมาณที่เหมาะสมกับฟันที่ขึ้นในช่องปาก จึงมองว่าการจัดทำฟลูออไรด์ใช้ 1 คนต่อ 1 ชั้น โดยใช้อุปกรณ์ คือ ฟลูออไรด์วานิชบีบใส่หลอดสีชาขนาด 0.5 มิลลิลิตร ใส่พู่กันชนิดขนแปรงและห่อในรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจดึงดูดกลุ่มเด็กวัยเรียนนี้ และเพื่อควบคุมปริมาณการใช้ฟลูออไรด์วานิชในการป้องกันและหยุดยั้งโรคฟันผุ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทันตบุคลากรใช้ออกหน่วยในเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่รับผิดชอบได้รับบริการทาฟลูออไรด์วานิชอย่างครอบคลุมโดยใช้นวัตกรรมย้อมสวดยด้วย fluoride varnish Pack Candy ใช้ฟลูออไรด์วานิชในปริมาณ 0.5 มิลลิลิตร ทดลองใช้โดยทันตบุคลากรจำนวน 20 คน

ผลการประเมินความพึงพอใจ พบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.5 มีความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 ในด้านความดึงดูดน่าสนใจ ระบุวันที่ผลิตรายวันหมดอายุชัดเจน สามารถควบคุมปริมาณฟลูออไรด์ รองลงมา ความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 99 ในด้านการประหยัดเวลาการทำงาน เด็กให้ความร่วมมือหลังจากการใช้งานและหลอดสีชาสามารถป้องกันความชื้นได้ ลำดับต่อมา คือ มีความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98 ในด้านมีความสะดวกในการใช้งาน พกพาง่าย บรรจุภัณฑ์ปลอดภัยปราศจากเชื้อโรคและฟลูออไรด์วานิชมีความคงตัวขณะอยู่ในหลอดสีชา

นวัตกรรมนี้เป็นนวัตกรรมที่ส่งเสริมทันตสุขภาพเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อป้องกันให้ปราศจากฟันผุ มีสุขภาพช่องปากที่ดี ลดการเกิดปัญหาของโรคฟันผุ ซึ่งขั้นตอนการทำนวัตกรรมง่าย และสามารถควบคุมปริมาณฟลูออไรด์วานิชได้อย่างแม่นยำ

คำสำคัญ: fluoride varnish Pack Candy ส่งเสริมป้องกันโรคฟันผุ เด็กวัยเรียน

ดอกรักรัฟ (สีย้อมปราบจุลินทรีย์จากดอกอัญชัน)

ภิญโญ เกิดผลวัฒนา
โรงพยาบาลดอยสะเก็ด

บทคัดย่อ

จากการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุกลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพช่องปากมีค่า Plaque index มากกว่ากลุ่มที่ไม่มีปัญหาสุขภาพช่องปากอย่างชัดเจน สอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่าคราบจุลินทรีย์เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดโรคต่าง ๆ ในช่องปาก เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถกำจัดคราบจุลินทรีย์ได้ดีมากขึ้น ผู้ศึกษาจึงศึกษาถึงข้อดีข้อเสียของสีย้อมปราบจุลินทรีย์แต่ละชนิด พบว่าสีย้อมปราบจุลินทรีย์จากดอกอัญชันมีความปลอดภัย หาได้ง่าย ราคาถูก แต่ด้วยความเข้มสีจากดอกอัญชันไม่มากเท่าสีย้อมปราบจุลินทรีย์จากสีผสมอาหารเอริโทรซิน จึงมีข้อสงสัยถึงความสามารถในการติดสีคราบจุลินทรีย์ของดอกอัญชัน ผู้ศึกษาใช้โปรแกรม Image J ช่วยพัฒนาสัดส่วนที่เหมาะสมในการผลิตสีย้อมปราบจุลินทรีย์จากดอกอัญชันเพื่อให้มีความเข้มสีเฉลี่ย (RBG) ไม่น้อยกว่าความเข้มสีเฉลี่ย (RBG) ของสีย้อมปราบจุลินทรีย์เอริโทรซิน จากนั้นจึงนำนวัตกรรมดังกล่าวไปใช้ในกลุ่ม pilot study จำนวน 30 คน พบว่าสีย้อมปราบจุลินทรีย์จากดอกอัญชันมีความเข้มมากพอที่จะย้อมติดคราบจุลินทรีย์อย่างชัดเจน แต่ไม่ติดสีเหงือกและลิ้นเข้มเหมือนเอริโทรซินและมีกลิ่นหอม มีการพัฒนาสัญลักษณ์ของนวัตกรรมเป็นรูปการ์ตูนดอกอัญชันเรียกว่าดอกรักรัฟเพื่อช่วยในการรณรงค์ใช้ในกลุ่มผู้สูงอายุตำบลเชิงดอยพบว่าค่า Plaque index ลดลงจาก 2.2 เป็น 1.4 จากความสำเร็จของดอกรักรัฟส่งผลให้มีการเผยแพร่นวัตกรรมไปยังตำบลอื่น ๆ และกลุ่มนักเรียนมัธยม

คำสำคัญ: สีย้อมปราบจุลินทรีย์

นวัตกรรมให้ความรู้เรื่องการเลือกอาหารโดยใช้แบบจำลองไฟจราจร

ฤดีพร ขวัญกระโทก

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองปลิง

บทคัดย่อ

ผู้จัดทำได้คิดค้นนวัตกรรมให้ความรู้โดยใช้แบบจำลองไฟจราจร โดยมีการขึ้นโครงสร้างด้วยไม้และกล่องพลาสติกทึบและติดตั้งระบบไฟฟ้าโดยผู้เชี่ยวชาญ งบประมาณชุดละ 5,000 บาท และนำนวัตกรรมมาใช้ร่วมกับกระบวนการสร้างความรอบรู้ ให้นักเรียนได้เข้าถึงข้อมูลความรู้ สร้างความเข้าใจ มีการโต้ตอบซักถาม ฝึกทักษะการตัดสินใจเลือกรับประทานอาหาร สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคอาหารได้ถูกต้องและนำไปบอกต่อผู้อื่นได้

ผลการศึกษาการนำนวัตกรรมดังกล่าวมาใช้ร่วมกับกระบวนการสร้างความรอบรู้ด้านทันตสุขภาพในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำนวน 30 คน โดยมีการทำแบบประเมินก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และประเมินผล 12 สัปดาห์หลังจัดกิจกรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 69.60 หลังเข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 57.60 รองลงมา คือระดับสูง ร้อยละ 42.40 ด้านพฤติกรรมในการเลือกรับประทานอาหารพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 36.40 หลังเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับสูงร้อยละ 75.80 และพบว่าหลังเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความรู้และพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหาร แตกต่างจากก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$)

นวัตกรรมให้ความรู้เรื่องการเลือกอาหารโดยใช้แบบจำลองไฟจราจร ทำให้นักเรียนมีความรู้ มีทักษะในการตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้อง และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคอาหารได้ดีขึ้น ควรนำนวัตกรรมให้ความรู้ดังกล่าวนี้ไปใช้ในโรงเรียนที่สนใจ และนำไปใช้ยังกลุ่มเป้าหมายอื่น เช่น ผู้ป่วยโรคเบาหวาน

คำสำคัญ: เลือกอาหารโดยใช้แบบจำลองไฟจราจร

มัทฉะจรรยา Six in One ติดตามฟันแท้

สิทธิเดช แป้นทอง
โรงพยาบาลสุรินทร์

บทคัดย่อ

เนื่องจากในปัจจุบัน การบันทึกข้อมูลทันตสุขภาพของกลุ่มเด็กวัยเรียนจะใช้ใบรายชื่อตรวจฟันเด็กตามแบบฟอร์มเฝ้าระวังทันตสุขภาพ (ทส.001) ในการตรวจสุขภาพช่องปากในแต่ละปีการศึกษา ทำให้เราทราบสุขภาพช่องปากในแต่ละปี และเมื่อถึงรอบตรวจสุขภาพช่องปากปีต่อไปก็จะมีข้อมูลย้อนหลังรายบุคคลว่าสุขภาพช่องปากปีที่ผ่านมา มีสุขภาพช่องปากดีหรือไม่ มีต้องส่งต่อการรักษาหรือไม่ ทางกลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลสุรินทร์ ได้คิดแบบตรวจฟันที่สามารถบันทึกทั้งฟันแท้และฟันน้ำนม ตรวจควบคู่กับแบบฟอร์มเฝ้าระวังทันตสุขภาพ (ทส.001) ให้สามารถตรวจสุขภาพช่องปากได้ตั้งแต่ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในกระดาษแผ่นเดียว เพื่อให้มีข้อมูลย้อนหลังสุขภาพช่องปากรายบุคคลในแต่ละปี เริ่มใช้ตั้งปี 2562 ถึงปัจจุบัน ทำให้สามารถให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพช่องปากรายบุคคลได้อย่างเหมาะสม จากการดำเนินการพบว่า การตรวจสุขภาพช่องปากโดยใช้แบบตรวจฟันควบคู่กับแบบฟอร์มเฝ้าระวังทันตสุขภาพ (ทส.001) มีการตรวจฟันได้รายละเอียดขึ้น มีบันทึกทั้งฟันแท้และฟันน้ำนมสามารถติดตามสุขภาพช่องได้ว่ามีประวัติการรักษาทางทันตกรรมตามที่เจ้าหน้าที่ทันตบุคลากรให้คำแนะนำหรือไม่

คำสำคัญ: แบบตรวจฟัน

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

**Oral Health
in Upcoming Era**

ปรับตัวใหม่กับการสร้างเสริม
สุขภาพช่องปากคนไทย

สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย

